

**PROJEKT MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO DLA CZĘŚCI MIASTA RYBNIKA
OBEJMUJĄCEJ SZEŚĆ OBSZARÓW W REJONIE ULIC RUDZKIEJ,
BRONISŁAWA CZECHA, BRATKÓW, MAJĄTKOWEJ, LIPOWEJ
(MPZP 54-28)**

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

2021, grudzień

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	2
I. 1.	Podstawa prawna, przedmiot i cel prognozy.....	2
I. 2.	Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami	5
I. 3.	Metodyka	7
II.	Ocena aktualnego stanu środowiska na terenach objętych projektem oraz na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	9
II. 1.	Budowa geologiczna i złoża kopalin	9
II. 2.	Rzeźba terenu	10
II. 3.	Gleby	10
II. 4.	Wody	11
II. 5.	Klimat i stan sanitarny atmosfery	13
II. 6.	Biosfera i krajobraz	14
II. 7.	Klimat akustyczny	16
III.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie prawnej na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody	18
IV.	Ocena projektu planu w aspekcie uwzględnienia celów ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	20
V.	Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów	22
VI.	Potencjalne zmiany środowiska w wyniku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	23
VII.	Przewidywane oddziaływania na środowisko	23
VII. 1.	Warunki zdrowotne i bezpieczeństwo ludności	23
VII. 2.	Zwierzęta i rośliny oraz różnorodność biologiczną.....	25
VII. 3.	Wody powierzchniowe i podziemne	26
VII. 4.	Klimat i powietrze atmosferyczne	27
VII. 5.	Powierzchnia ziemi i zasoby naturalne.....	28
VII. 6.	Krajobraz i zabytki	28
VII. 7.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	29
VIII.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	30
IX.	Proponowane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu	31
X.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	32

SPIS TABEL

1	Obszary objęte projektem planu	2
2	Przeznaczenie terenów objętych projektem planu miejscowego wraz z podstawowymi wskaźnikami wpływającymi na skalę możliwej presji na środowisko	6
3	Zestawienie złóż kopalin występujących w granicach planu, ujętych w „Bilansie zasobów kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2018 r.” (PIG PIB, Warszawa 2019).....	10
4	Zestawienie celów ochrony środowiska zawartych w dokumentach ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz ocena zgodności rozwiązań projektowanego dokumentu ze wskazanymi celami, mającymi znaczenie dla projektowanego dokumentu oraz sposób ich uwzględnienia w projekcie planu.....	20

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Prognoza oddziaływania na środowisko – mapa w skali 1:2500

I. WPROWADZENIE

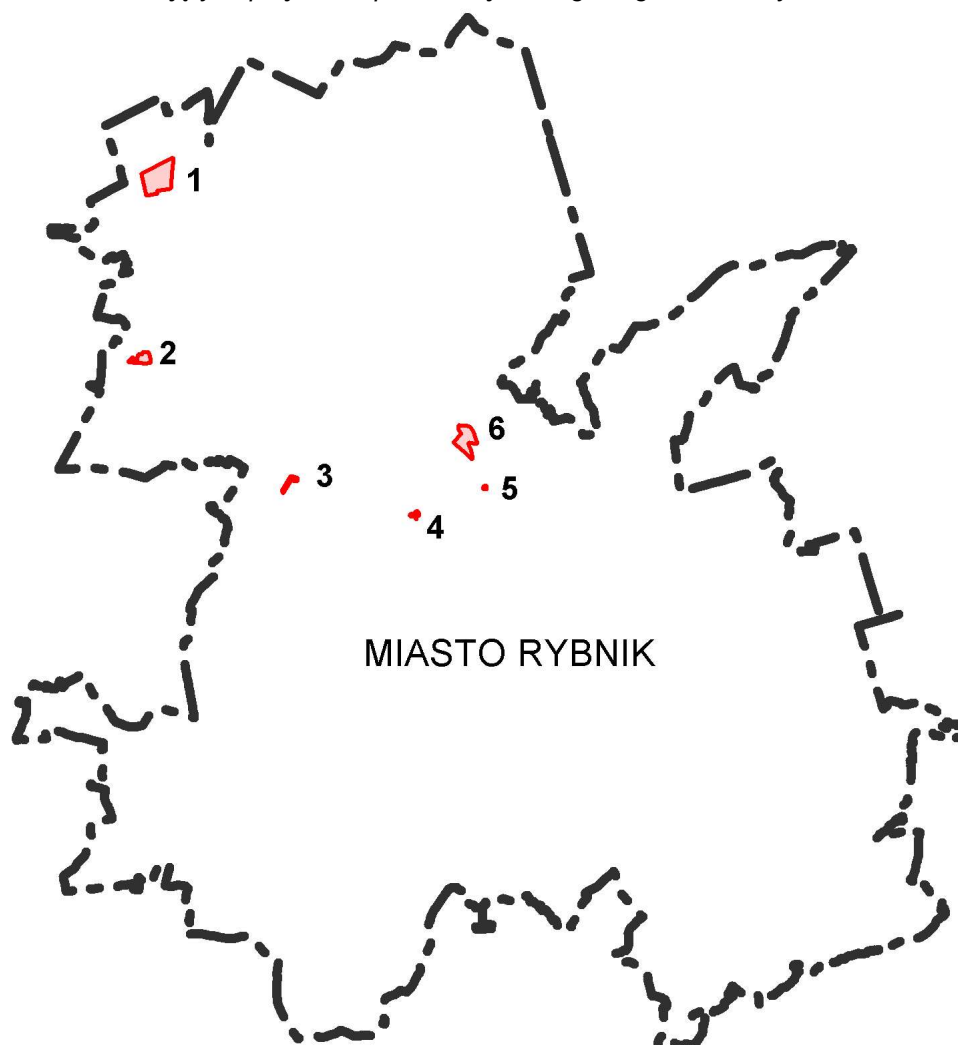
I. 1. PODSTAWA PRAWNA, PRZEDMIOT I CEL PROGNOZY

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko (zwanej dalej „prognozą”) jest projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Rybnika obejmującej sześć obszarów w rejonie ulic: Rudzkiej, Bronisława Czecha, Bratków, Majątkowej i Lipowej (MPZP 54-28) (zwany dalej „planem”). Obszary planu położone są w centralnej i północno-zachodniej części miasta (tab.1).

Tab. 1. Obszary objęte projektem planu

Lp	Symbol terenu	Lokalizacja	Powierzchnia (ha)
1	54-28-1	Stodoły, ul. Rudzka	18,91
2	54-28-2	Chwałęcice, ul. Bronisława Czecha	4,21
3	54-28-3	Orzepowice, ul. Bratków	1,81
4	54-28-4	Wielopole, ul. Majątkowa	10,39
5	54-28-5	Wielopole, ul. Lipowa	0,31
6	54-28-6	Rybnik-Północ, ul. Rudzka	0,91

Położenie obszarów objętych projektem planu miejscowego w granicach Rybnika

Projekt ten został sporządzony w związku z Uchwałą Nr 731/XLVII/2018 Rady Miasta Rybnika z dnia 19 kwietnia 2018 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Rybnika (MPZP 54).

Projekt dokumentu został sporządzony na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741, z późn. zm.). Plan, zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247, z późn. zm.), należy do dokumentów wymagających przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko - postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji dokumentu. Postępowanie to obejmuje w szczególności: (1) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie, (2) sporządzenie prognozy, (3) uzyskanie wymaganych opinii, (4) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Zasady i cel sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko reguluje rozdział 2 w dziale IV ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] (Prognoza oddziaływania na środowisko). Bezpośrednią podstawę prawną sporządzenia prognozy stanowi art. 51 ust. 1 cyt. ustawy. Celem prognozy jest w szczególności, zgodnie z art. 51 ust. 1 i 2 przywołanej ustawy:

- ocena istniejącego stanu środowiska oraz określenie potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektu planu;
- określenie problemów i celów środowiska istotnych z punktu widzenia projektu planu;
- określenie przewidywanych znaczących oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów oraz na środowisko: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy;
- przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów;
- przedstawienie (przy wzięciu pod uwagę cele i geograficzny zasięg projektu dokumentu, a także cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów) rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie dokumentu (wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opisem metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru) albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych (ze wskazaniem napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy);
- określenie proponowanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu planu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Zgodnie z art. 53 w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust. 1 pkt 2 uooś, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo WOOŚ.411.95.2018.PB z dnia 5 czerwca 2018 r.) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku (pismo ONS-ZNS.522.15.2018 z dnia 24 maja 2018 r.).

Podczas prac nad dokumentacją oparto się o przepisy zawarte w innych ustawach, wraz z powiązanymi aktami wykonawczymi, w szczególności uwzględniając ustawy: Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, Prawo geologiczne i górnicze, o ochronie przyrody, o lasach,

o odpadach, o ochronie gruntów rolnych i leśnych. W trakcie prac dokonano wizji terenu oraz przeanalizowano powiązane z przedmiotem prognozy dokumenty i opracowania oraz zebrane materiały, w szczególności uwzględniono:

- Baza danych MIDAS, prowadzona przez Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>
- Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2019 r. Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2020;
- Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych lokalnego zbiornika wód podziemnych Rybnik dawnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 345 – Rybnik” (Piotrowska i zespół, 2015)
- Informacja o stanie środowiska w 2019 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. <http://www.katowice.pios.gov.pl/>;
- Mapa akustyczna miasta Rybnik, BMTcom Sp. z o.o., 2017;
- Mikołajów J., Sadurski A. Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, Warszawa 2017
- Opracowanie ekofizjograficzne podst. dla miasta Rybnika, Biuro Rozwoju Regionu Sp. z o.o., Katowice 2014
- Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice, sierpień 2015;
- Ortofotomapa - (nalot z 2019 r.), Główny Urząd Geodezji i Kartografii w Warszawie.
- Parusel J. B., Skowrońska K., Wower A. (red.) 2007. Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice;
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Rybnika, Atmoterm S.A., Opole 2015;
- Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji” (uchwała Nr V/47/5/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 grudnia 2017 r.);
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika do roku 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, Albeko s.c., Opole 2016;
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Rybnika na lata 2018-2023, przyjęty Uchwałą Nr 797/L/2018 Rady Miasta Rybnika z dnia 13 września 2018 r. , BMTcom Sp. z o.o., Gdańsk 2018;
- Uchwała Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

I. 2. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Zawartość i główne cele projektu planu

Cel, zasady i tryb sporządzenia planu oraz zakres dokumentu określa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 164, poz. 1587), a także przepisy odrębne odnoszące się do obszaru objętego planem.

Ustalenia planu sporządza się w nawiązaniu do polityki przestrzennej gminy wyrażonej w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnika (uchwała Nr 370/XXIII/2016 Rady Miasta Rybnika z dnia 30 czerwca 2016 r.), z którym plan miejscowy musi być zgodny i nie może naruszać jego ustaleń.

Głównym zadaniem planu jest stworzenie warunków kontrolowanego rozwoju terenów zurbanizowanych w nawiązaniu do otoczenia, przy uwzględnieniu ochrony zidentyfikowanych zasobów środowiska oraz wartości przyrodniczych, kulturowych czy krajobrazowych, w szczególności poprzez ustalenie zasad możliwych przekształceń istniejącej struktury funkcjonalnej i przestrzennej, w tym ustalenie linii rozgraniczających poszczególne tereny o różnym przeznaczeniu oraz określenie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu terenu i w kształtowaniu zabudowy.

Treść uchwały (projektu planu) jest zawarta w 4 rozdziałach: 1 – przepisy ogólne, 2 – ustalenia dotyczące wszystkich obszarów objętych planem, 3 – ustalenia dotyczące terenów, 4 – przepisy końcowe.

Ustalenia obowiązujące w całym obszarze planu obejmują:

- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego;
- zasady ochrony środowiska i przyrody i krajobrazu;
- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków;
- granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów oraz terenów górniczych;
- szczegółowe zasady scalania i podziału nieruchomości objętych planem miejscowym;
- zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji;
- zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej;
- stawki procentowe.

Ustalenia dotyczące terenów (dla poszczególnych terenów wydzielonych liniami rozgraniczającymi) obejmują: przeznaczenie terenów (podstawowe i dopuszczalne), zasady zagospodarowania, zasady kształtowania zabudowy i wskaźniki zagospodarowania terenów. W tabeli 2 przedstawiono tereny wg przeznaczenia, udział tych terenów w powierzchni całego planu oraz wybrane wskaźniki: maksymalna powierzchnia zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Tab. 2. Przeznaczenie terenów objętych projektem planu miejscowego wraz z podstawowymi wskaźnikami wpływającymi na skalę możliwej presji na środowisko

Symbol terenu	Podstawowe przeznaczenie terenu	Pow.	Udział	Maksymalna powierzchnia zabudowy		Pozostała część działki budowlanej		Min. udział powierzchni biologicznie czynnej	
		ha	%	%		%		%	
MN	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	4,76	13,03	30		20		50	
MU	tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej	0,58	1,59	30		25		45	
US	tereny sportu i rekreacji	14,20	38,84	10-30	10-20	50-80			
P	tereny zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów	9,52	26,06	70				20	10
ZP	teren zieleni urządzonej	0,35	0,95	10	10	80			
ZNU	teren zieleni nieurządzonej	0,40	1,08	100					
ZL	tereny lasów	3,57	9,76	100					
KDG	tereny dróg publicznych	0,33	0,90	-					
KDZ		0,20	0,55	-					
KDL		0,63	1,73	-					
KDD		1,02	2,78	-					
KDW	tereny dróg wewnętrznych	1,00	2,73	-					

Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami

Nadrzędnym dokumentem planistycznym w stosunku do analizowanego projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnika (uchwała Nr XXIII/2016 Rady Miasta Rybnika z dnia 30 czerwca 2016 r.).

Studium jest istotnym dokumentem strategicznym służącym kształtowaniu polityki przestrzennej w mieście oraz identyfikującym wszelkie uwarunkowania wpływające na funkcjonowanie miasta głównie w aspektach przestrzennych, gospodarczych i społecznych. Zgodnie z art. 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium sporządza się przy uwzględnieniu zasad i ustaleń określonych w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju (Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r., M.P. z 2012, poz. 252), strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa (Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, Uchwała IV/38/2/2013

Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 1 lipca 2013 r.; Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r., (Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13.09.2016r., poz.4619) oraz strategii rozwoju gminy (Strategia Zintegrowanego Rozwoju Miasta Rybnika na lata 2014-2020), przyjęta zarządzeniem Nr 334/2014 Prezydenta Miasta Rybnika z dnia 9 lipca 2014 r.

Ustawowy wymóg zachowania zgodności planu miejscowego z ustaleniami studium i nienaruszanie przyjętych w nim kierunków zagospodarowania przestrzennego jest ważnym elementem kształtowania ciągłości planistycznej. Zachowanie zgodności ze studium i nienaruszanie jego ustaleń oznacza w szczególności przyjęcie takich rozwiązań planistycznych, które wpiszą się w ogólną politykę przestrzenną gminy i zagwarantują możliwość jej kontynuowania. Przyjęte w studium kierunki przeznaczenia terenów, stanowią element docelowy i perspektywiczny. Wykorzystanie nowych kierunków przeznaczenia terenu powinno być uzależnione od innych uwarunkowań odnoszących się m.in. do:

- szczegółowej (miejscowej) oceny lokalnych warunków ekofizjograficznych, zwłaszcza związanych z zagrożeniami powodzią, utrzymaniem ciągłości ekologicznej dolin cieków oraz ochroną innych cennych przyrodniczo terenów;
- kontrolowanego rozwoju w oparciu o możliwości uzbrojenia terenów i obsługi komunikacyjnej - rozwijanie terenów zurbanizowanych w nawiązaniu do istniejących skupisk zabudowy, bez rozpraszania nowej zabudowy co wymaga zwiększenia nakładów na rozbudowę infrastruktury;
- uzyskania stosownych zgód na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Istotnym dokumentem powiązany z projektem planu miejscowego jest również aktualne opracowanie ekofizjograficzne (2014 r.). Opracowanie to zawiera diagnozę stanu środowiska. Uwarunkowania wynikające z potrzeb ochrony środowiska zawarte w opracowaniu ekofizjograficznym, zasadniczo potwierdzają problemy i zagadnienia ujawnione w przyjętym dokumencie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

Podstawowym zadaniem opracowania ekofizjograficznego jest zebranie najistotniejszych uwarunkowań formalnych i przestrzennych na potrzeby zidentyfikowania przydatności obszaru dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania w kontekście warunków środowiskowych. Rozpoznanie stanu i funkcjonowania środowiska pozwoliło na określenie zasobów środowiska, przyrody i krajobrazu oraz potrzeb związanych z ochroną poszczególnych elementów środowiska a także zidentyfikowanie zagrożeń i uciążliwości wpływających na ocenę warunków do rozwoju urbanizacyjnego obszaru.

I.3. METODYKA

W trakcie prac nad prognozą zebrano i przeanalizowano materiały archiwalne, przeprowadzono niezbędne prace terenowe, przeanalizowano opracowanie ekofizjograficzne i materiały zebrane dla potrzeb tego opracowania. Dokonano identyfikacji obszarów, których zagospodarowanie może ulec zmianie w następstwie realizacji nowych ustaleń planu. Zidentyfikowano możliwe skutki wynikające ze zmiany zagospodarowania terenu, określono i oceniono wpływ tych zmian, przeanalizowano wpływy otoczenia na obszar objęty projektem oraz wpływ ocenianych zmian na obszary sąsiednie. Określono niezbędne zalecenia minimalizujące wpływy negatywne.

Prognoza obejmuje syntetyczny opis i ocenę stanu środowiska w podziale na jego podstawowe elementy. Odnosi się też do możliwych zmian w środowisku w przypadku nieprzyjęcia ocenianego dokumentu. W części prognostycznej opracowania zawarto ocenę projektowanych ustaleń planu z punktu widzenia ochrony i kształtowania środowiska, sporządzoną z zastosowaniem analizy przestrzennej wspomaganej technikami GIS. Do prezentacji wyników prac posłużono się metodami opisowymi i graficznymi. Na podstawie diagnozy stanu środowiska i uwarunkowań planistycznych dokonano również syntetycznej oceny wpływu projektu planu na środowisko, uwzględniając wagę oraz rodzaj skutków dla środowiska. Oddziaływanie może być bezpośrednie, pośrednie, wtórne lub skumulowane. Skutki oddziaływania mogą być zarówno negatywne jak i pozytywne oraz stałe lub chwilowe.

W ocenie wpływu na poszczególne komponenty środowiska wagę skutków ujęto w dwustopniowej skali:

- **nieznaczące** (wynikające ogólnie z powszechnego korzystania ze środowiska, o bardzo ograniczonym oddziaływaniu);
- **niewielkie** (wynikające ogólnie z powszechnego korzystania ze środowiska, jednak o szerszym oddziaływaniu lub w niewielkim stopniu wykraczające poza powszechne korzystanie ze środowiska, miejscowo zubażające pojedyncze lub nieliczne komponenty środowiska);

Ponadto oceniono:

- odwracalność procesów - **odwracalny, częściowo odwracalny, nieodwracalny**;
- zasięg przestrzenny - **miejscowy** (mieszczący się ogólnie w ramach konkretnej przestrzeni, miejsca, wydzielienia), **lokalny** (dotyczący skali miasta i ewentualnie najbliższego otoczenia), **ponadlokalny** (dotyczący skali regionalnej).

W ramach syntetycznej oceny skutków ustaleń planu na środowisko wyznaczono 3 kategorie terenów, które pokazuje załącznik kartograficzny:

- **skutki nieznaczące** – obszary, dla których przewiduje się zmianę kierunku przeznaczenia w wyniku czego zwiększy się presja na środowiska w skali miejscowej (potencjalna skala degradacji będzie bardzo mała ze względu na znikomą powierzchnię zmiany przeznaczenia);
- **skutki negatywne niewielkie** – obszary, dla których przewiduje się zmianę funkcji w wyniku czego zwiększy się presja na środowisko w skali lokalnej (głównie zagrożenie dla: gleb, wód podziemnych, ubytek powierzchni biologicznie czynnej) - potencjalny stopień zagrożenia będzie niski, podjęcie działań ograniczających niekorzystne skutki dla środowiska, wynikających z ustaleń planu i odrębnych przepisów, powinno zmniejszyć niekorzystne skutki;
- **skutki pozytywne** - obszary, w przypadku których przewiduje się zmianę przeznaczenia terenu i zasad zagospodarowania na mniej obciążające środowisko (głównie rezygnacja z zabudowy).

Przy ocenie terenów pod uwagę wzięto m.in.: wpływ ustaleń planu na walory przyrodnicze, korytarze ekologiczne i krajobraz, wpływ na wody, w tym retencyjność obszarów i zagrożenie dla użytkowych zasobów wód, a także narażenie na zagrożenia i uciążliwości (hałas, zanieczyszczenie powietrza).

II. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA NA TERENACH OBJĘTYCH PROJEKTEM ORAZ NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

II. 1. BUDOWA GEOLOGICZNA I ZŁOŻA KOPALIN

Podłoże skalne rejonu Rybnika stanowią, zalegające na fundamencie prekambryjskim, utwory karbonu górnego, neogenu i czwartorzędu.

Górotwór karboński, w wyniku sfałdowania osadów wypełniających zapadlisko górnośląskie, pocięty jest licznymi uskokami o różnym przebiegu, głównie o osiach NNE-SSW (m. in. nasunięcie orłowskie i michałkowickie oraz niecka jejkowicka i chwałowicka). Karbon reprezentują głównie osady serii paralicznej (namur A) - warstwy gruszowskie, jakłowieckie i porębskie, wypełniające nieckę jejkowicką – strukturę ograniczoną od zachodu wychodniami karbonu produktywnego, a od wschodu nasunięciem michałkowickim. Warstwy gruszowskie budują piaskowce, łupki ilaste, mułowcowe i piaskowcowe oraz nieregularnie wykształcone pokłady węgla kamiennego. Warstwy jakłowieckie stanowią łupki ilaste, mułowcowe i piaskowcowe, piaskowce z pokładami węgla (około 30 pokładów i wkładek węgla, z czego udokumentowanych jest 9). Warstwy porębskie wykształcone są w postaci naprzemianległych łupków ilastych, mułowcowych i piaszczystych oraz piaskowców (zawierają około 50 pokładów i wkładek węgla kamiennego, z czego 26 udokumentowanych).

Utwory neogeńskie reprezentują osady miocenne - morskie iły margliste i piaski z serią osadów pochodzenia chemicznego (gipsy, anhydryty i sole). Powierzchnia stropowa osadów neogenu ma urozmaiconą rzeźbę, powstałą w efekcie procesów erozyjno – denudacyjnych, przy podrzednym udziale ruchów tektonicznych.

Na utworach neogeńskich zalega pokrywa zróżnicowanych osadów czwartorzędowych: na zboczach dolin i parowów - osady stokowe w postaci glin i glin pylastych, w dnach dolin - holocenne osady aluwialne facji korytovej (piaszczyste) i pozakorytovej (mułki, iły i torfy). Miąższość osadów czwartorzędowych jest bardzo zmienna – od niespełna metra przy wychodniach utworów starszych do ponad 100 m w obrębie rynny kopalnej doliny pra-Rudy. Najczęściej zawiera się w przedziale do 20 m.

Najstarszymi osadami czwartorzędowymi są plejstocenne piaski i żwiry wodnolodowcowe, sypane na przedpolu nasuwającego się lądolodu (złodowacenie odry [środkowopolskie]). Osady wodnolodowcowe przykryte są przeważnie warstwą gliny zwałowej, stanowiącej wierzchnią warstwę skalną przeważającej części wierzchowin w północnej części obszaru miasta. W tym rejonie często zalegają płyty piasków i żwirów wodnolodowcowych oraz pokrywy piasków eolicznych, nie tworzące wyraźnych wzniesień, miejscami uformowane w wydmy (wydłużone wały o nieznacznej wysokości względnej). W południowej części miasta osady wodnolodowcowe przykryte są pylastymi glinami lessopodobnymi lub lessami.

W obrębie górotworu, pod terenami objętymi planem miejscowym, położone są następujące udokumentowane złoża kopalin:

Tab. 3. Zestawienie złóż kopalin występujących w granicach Rybnika, ujętych w „Bilansie zasobów kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2019 r.” (PIG PIB, Warszawa 2020)

Nazwa złoża	Kopalina	Stan zagospodarowania	Zasoby geologiczne bilansowe	Symbole terenów znajdujących się w obrębie złoża
Jejkowice	węgiel kamienny	rozpoznane wstępnie	166 245 tys. t	54-28-1 do 6
Paruszowiec	węgiel kamienny	rozpoznane szczegółowo	486 337 tys. t	54-28-5
Wielopole 1	surowce ilaste ceramiki budowlanej	zaniechane	399 tys. t	54-28-6

II. 2. RZEŻBA TERENU

Według regionalizacji geomorfologicznej Polski Południowej M.Klimaszewskiego, obszar planu położony jest w całości na obszarze kolejnych jednostek hierarchicznych niższego rzędu strefy alpejskiej:

provincji: Kotliny Podkarpackie,

podprovincji: Kotliny Podkarpackie Zachodnie,

makroregionie Kotlina Raciborsko-Oświęcimska,

na pograniczu mezoregionów:

Kotlina Raciborska (region Wysoczyzny Przywżyżenne),

Kotlina Oświęcimska (region Płaskowyż Rybnicki).

Powierzchnia Płaskowyżu Rybnickiego ma charakter falistej powierzchni rozczłonkowanej licznymi obniżeniami erozyjnymi. Wierzchowina Płaskowyżu wznosi się w Rybniku na wysokość ok. 280 - 290 m n.p.m. Rozczłonkowana licznymi dolinami, zachowana jest fragmentarycznie. Doliny są na ogół krótkie i cechują się znacznym nachyleniem w profilu podłużnym. Obszar Płaskowyżu jest silnie odkształcony wskutek długotrwałej eksploatacji węgla kamiennego, a wtórnie – z powodu deponowania odpadów (głównie odpadów wydobywczych) na terenach obniżonych.

Wysoczyzny Przywżyżenne obejmują połogie wzniesienia o wysokości do ok. 250 m n.p.m., rozcięte płytkimi, krótkimi dolinami uchodzącymi do doliny Rudy. Znaczną część tego regionu położoną w Rybniku zajmuje Zalew Rybnicki, oraz platforma kompleksu przemysłowego Elektrowni Rybnik. Cennym, naturalnym elementem rzeźby jest meandrujący odcinek Rudy w Stodołach i poniżej.

Większość obszarów objętych planem znajduje się na stokach wzniesień lub w obrębie wyżej położonych części dolin. Tereny te cechują się łagodnym lub umiarkowanym nachyleniem na ogół nieprzekraczającym 8%. Największe nachylenia terenu (ok. 10%) znajdują się w granicach obszaru 54-28-1. Obszar 54-28-5 znajduje się w dolinie Rudy, powyżej terasy zalewowej, natomiast obszar 54-28-4 zlokalizowany jest w dolinie Nacyny, częściowo w obrębie terasy zalewowej.

II. 3. GLEBY

Gleby na terenie planu wytworzyły się na ogół na podłożu piasków słabogliniastych. Charakterystycznymi typami gleb na tych obszarach są gleby bielcowe. W dolinie Rudy mogą występować również czarne ziemie właściwe.

Gleby na tych terenach nie są wykorzystywane rolniczo. Wyjątek stanowi obszar 54-28-1, gdzie zachowały się jeszcze fragmenty pól uprawnych. Miejscami gleby są znacznie przekształcone mechanicznie. W związku z oddziaływaniem przemysłu i górnictwa możliwe jest również chemiczne skażenia gleb. Nie jest to jednak potwierdzone badaniami prowadzonymi na tych obszarach.

II. 4. WODY

Wody podziemne

Wody podziemne w rejonie planu występują w osadach przepuszczalnych tworzących czwartorzędowe, neogeńskie i karbońskie piętra wodonośne.

Wody podziemne piętra czwartorzędowego związane są z warstwami, płatami i soczewami piaszczysto – żwirowych utworów rzecznych lub wodnolodowcowych, a także z piaskami śródmorenowymi o różnym zasięgu i miąższości. Najczęściej występuje jeden, rzadziej dwa poziomy wodonośne, nieciągłe poza dolinami. Warstwy izolujące mają charakter ciągły. Zwierciadło wody poziomów czwartorzędowych ma z reguły charakter swobodny. Poziomy wód w osadach czwartorzędu drenowane są przez cieki powierzchniowe. Wydajności pojedynczych otworów, czerpiących wodę z poziomu czwartorzędowego w rejonie planu jest mała (ok. 10 m³/h).

W osadach tworzących piętro neogeńskie nie występują wyraźne poziomy wodonośne. Wody nie mają charakteru poziomu użytkowego, również ze względu na ich bardzo wysoką mineralizację. Wody podziemne piętra karbońskiego związane są z piaskowcami stropowej części profilu warstw porębskich oraz z piaskowcami i zlepieńcami warstw jejkowickich. Zasilanie piętra karbońskiego z powierzchni terenu możliwe jest w rejonie odsłonięć piaskowców w obrębie zboczy doliny Nacyny, a także poprzez przepuszczalne osady czwartorzędu. Ze wzrostem głębokości zalegania karbońskich warstw wodonośnych rośnie mineralizacja wód i tracą one charakter użytkowy. Zasoby statyczne są zdrenowane wyrobiskami górniczymi do głębokości 400 m, lokalnie do 600 m.

Obszary: 54-28-3, 54-28-4, 54-28-5 znajdują się w obrębie Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 345 Rybnik. Wyznaczono go w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego, zbudowanego w większości z osadów piaszczysto-żwirowych genezy rzecznej i rzeczno-wodnolodowcowej. Jest to zbiornik porowy o zasobach dyspozycyjnych 26500 m³/d. Zbiornik, ze względu na niewielką izolację i występujące lokalnie okna hydrogeologiczne, należy zasadniczo do struktur bardzo podatnych na zanieczyszczenia (czas migracji od 1 do 5 lat). Dla zbiornika wykonano dokumentację hydrogeologiczną („Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych lokalnego zbiornika wód podziemnych Rybnik dawnego GZWP nr 345 RYBNIK”, 2015).

W celu zapewnienia prawidłowego gospodarowania wodami na obszarze LZWP nr 345 Rybnik zaproponowano ustanowienie obszaru ochronnego o powierzchni 103,3 km², na którym obowiązywać powinny zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów i korzystania z wody. Wyżej wymienione obszary znajdują się w obrębie projektowanego obszaru ochronnego. Przepis art. 95, ust.1 ustawy z dnia 11.06.2011r. Prawo geologiczne i górnicze [t.j. Dz.U. z 2019 r.,

poz. 868 wraz z późn. zm.] wymaga ujawnienia udokumentowanych wód podziemnych w granicach projektowanych stref ochronnych ujęć oraz obszarów ochronnych zbiorników wód podziemnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Państwowy monitoring wód podziemnych jest prowadzony w odniesieniu do wydzielonych Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd). Według aktualnego podziału wód podziemnych Polski obszary planu znajdują się w obrębie JCWPd nr 144 (PLGW6000144). Stan ilościowy i stan chemiczny wód jest dobry. Nie stwierdzono ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych (dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego).

Wody powierzchniowe

Obszary planu leżą w dorzeczu Odry (region wodny Górnej Odry), w zlewni Rudy. Obszary te są odwadniane na ogół bezpośrednio do tej rzeki lub Jeziora Rybnickiego. Tylko obszar 54-28-6 znajduje się w zlewni w zlewni Nacyny – lewobrzeżnego dopływu Rudy.

Przez obszar 54-28-4 przebiegają rowy odwadniające obszar planu oraz jego otoczenie. Poza tym brak innych elementów sieci hydrograficznej.

Cieki odwadniające ten rejon Rybnika charakteryzują się antropogenicznymi zaburzeniami reżimu związanymi ze znacznym udziałem wód obcych w odpływie (wyrównanie wartości przepływów w ciągu roku, podwyższenie przepływów minimalnych i wzrost wartości odpływu jednostkowego). Przeważa odpływ półroczny zimowego, który stanowi 52% odpływu rocznego w zlewni Nacyny i 55% - w zlewni Rudy. W odpływie Rudy charakterystyczne jest jedno wezbranie wiosenne z maksimum w marcu.

Opracowane przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie i udostępnione w 2015 r. przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego (obejmujące dolinę Rudy i Nacyny) nie wskazują na występowanie obszarów zagrożenia powodzią, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w obrębie obszaru planu. Należy jednak zaznaczyć, że obszary 54-28-4 i 54-28-5 znajdują się w obrębie terasy zalewowej.

Według krajowego podziału na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) do celów gospodarki wodnej obszary planu znajdują się w:

- JCWP nr RW60006115651 Ruda do zbiornika Rybnik (bez Potoków: z Przegędzy i Kamienia) – obszary 54-28-4 do 6,
- JCWP nr RW600001156539 Ruda w obrębie zbiornika Rybnik - 54-28-2, 54-28-3,
- JCWP nr RW60001911569 Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia - 54-28-1

Badania jakości wód powierzchniowych w rejonie obszaru opracowania wykonywane są w ramach monitoringu prowadzonego przez GIOŚ w Warszawie. Badano jakość wód Rudy w punkcie pomiarowym powyżej zbiornika Rybnik. Prowadzone w 2018 i 2019 r. badania wykazały:

- 3 klasę elementów biologicznych
- >2 klasę elementów fizykochemicznych (grupa 3.1 – 3.5);
- 2 klasę elementów fizykochemicznych (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne);
- umiarkowany stan ekologiczny (3 klasa);
- stan chemiczny poniżej dobrego

- ocena stanu JCWP – zły.

Podobne stan zanieczyszczenia wykazywały wody w obrębie Jeziora Rybnickiego – badane w 2017 i 2019 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (D.U. 2016 poz. 1967) JCWP nr RW60006115651 została zaliczona do kategorii o charakterze naturalnym, natomiast JCWP nr RW600001156539 i nr RW60001911569 traktowane są jako silnie zmienione części wód (SZCW). Dla wszystkich zlewni istnieje zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych, do których należą osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i dobrego stanu chemicznego. Ze względu na brak możliwości technicznych zastosowano odstępstwo polegające na wydłużeniu terminu osiągnięcia celów środowiskowych do 2021 lub 2027 r. Przewiduje się działania podstawowe: wynikające z konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej oraz kontrolę użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw. Jako działanie uzupełniające wymienia się: przegląd pozwoleń wodnoprawnych.

II. 5. KLIMAT I STAN SANITARNY ATMOSFERY

Według regionalizacji rolniczo-klimatycznej R. Gumińskiego, obszar opracowania leży na pograniczu podsudeckiej i podkarpackiej dzielnicy klimatycznej. Według regionalizacji klimatycznej Polski W. Wiszniewskiego i W. Chelchowskiego Rybnik znajduje się w strefie przejściowej pomiędzy regionami: lubusko - dolnośląskim i karpackim. Jest to typ klimatu stosunkowo ciepły i wilgotny.

Przeciętna wielkość opadów w ciągu roku (wielolecie 1961-2000) wynosiła dla Rybnika 736 mm; ekstremalne sumy roczne kształtowały się od 509 mm do 1040 mm. Najwyższe średnie opady notuje się w lipcu 98 mm, najniższe w styczniu i lutym 39 mm. Wielkość opadu dobowego o prawdopodobieństwie wystąpienia $p=1\%$ (raz na 100 lat) wynosi ok. 90 mm, a o prawdopodobieństwie $p=50\%$ (raz na 2 lata) ok. 40 mm (Atlas hydrologiczny Polski, 1987).

Według danych Atlasu klimatu województwa śląskiego (2000) średnia roczna temperatura w Rybniku przekracza 8°C . Średnia temperatura najcieplejszego miesiąca (lipca) jest bliska 18°C , a najchłodniejszego miesiąca (stycznia) wynosi ok. -2°C .

Według danych ze śródmieścia Rybnika zdecydowanie przeważają wiatry z kierunku południowo-zachodniego (25% dni w ciągu roku). Duży udział przypada również na wiatry północno-zachodnie (18%) i południowe (17%). Najrzadziej wieją wiatry z kierunku północno-wschodniego (7%) i północnego (8%). Cisze występują przez 7% dni w roku.

Warunki topoklimatyczne są ogólnie korzystne. Obszary położone w dolinach Rudy i Nacyny charakteryzują się niekorzystnymi warunkami topoklimatycznymi (zagrożenie częstymi przymrozkami radiacyjno-adwekcyjnymi oraz mgłami). Obszary te są również szczególnie narażone na koncentrację zanieczyszczeń w powietrzu.

Obszar planu należy do strefy aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej [PL2402] (w rozumieniu przepisów dotyczących rocznych ocen jakości powietrza).

Jak wynika z rocznych ocen jakości powietrza w województwie śląskim za 2019 r. i za lata wcześniejsze, wykonanej wg zasad określonych w art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, ocena roczna z uwagi na ochronę zdrowia zakwalifikowała strefę aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej do klasy C, co oznacza, że poziomy stężenia przekraczają wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji. Odnotowano przekroczenia stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz

benzo(a)pirenu. Konsekwencją zaliczenia strefy do klasy C była konieczność opracowania programu ochrony powietrza.

Według danych ze stacji pomiarowej przy ul. Borki, w 2019 r., średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego wynosiło $44 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (wartość dopuszczalna - $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$), zaś przekroczenia dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych występowały przez 92 dni w roku (wartość dopuszczalna 35 razy).

Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji (uchwała Nr V/47/5/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 grudnia 2017 r.) określa działania wskazane do realizacji w celu osiągnięcia standardów jakości powietrza w strefach. Wśród proponowanych działań, w ramach katalogu dobrych praktyk, znajdują się poniższe zalecenia do realizacji w planach zagospodarowania przestrzennego:

- zwiększenie obszarów zieleni pełniących funkcję ochronną w miastach zapewniającej wymianę powietrza w obszarach gęstej zabudowy (zwiększanie powierzchni terenów zielonych w miastach służy poprawie jakości powietrza oraz pozwala na odizolowanie terenów przemysłowych i zwiększonego ruchu komunikacyjnego od terenów zamieszkałych); zapisy powinny również preferować takie gatunki roślin, które w efektywny sposób wyłapują zanieczyszczenia powietrza - są to między innymi gatunki wierzbowate, różowate, klonowate czy oliwkowe;
- opracowanie nowych lub zmiana istniejących planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów gmin, w których wstępują obszary przekroczeń, w szczególności pyłu PM₁₀ i PM_{2,5}, określające wymagania w zakresie stosowanych sposobów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe niepowodujące nadmiernej emisji zanieczyszczeń;
- uwzględnienie, w nowopowstających lub zmienianych planach zagospodarowania przestrzennego oraz na etapie wydawania decyzji o warunkach zabudowy, zachowania terenów zielonych, planowanie zabudowy pod kątem zachowania przewietrzania miast oraz zachowania określonych wymogów ochrony powietrza;
- prowadzenie polityki zagospodarowania przestrzennego uwzględniającej konieczność ochrony istniejących i wyznaczania nowych kanałów przewietrzania miast, szczególnie w miejscowościach o niekorzystnym położeniu topograficznym sprzyjającym kumulacji zanieczyszczeń.

II. 6. BIOSFERA I KRAJOBRAZ

Roślinność potencjalną („hipotetyczny stan roślinności, opisany fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej, gdyby oddziaływania człowieka zostały wyeliminowane) reprezentują dąbrowy acidofilne środkowoeuropejskie oraz bory mieszane sosnowo-dębowe. Dla doliny Rudy charakterystyczne są łąki olszowo-jesionowe.

Roślinność rzeczywista tych obszarów nie nawiązuje w żaden sposób do roślinności potencjalnej. Wynika to ze znacznego przekształcenia środowiska na skutek gospodarczej działalności człowieka. Powstałe w wyniku tego układy roślinności mają na ogół charakter całkowicie sztuczny.

Zbiorowiska roślinne występujące na obszarze planu cechują się na ogół niskimi lub przeciętnymi walorami przyrodniczymi. Najcenniejszymi przyrodniczo elementami są fragmenty lasów w obszarach 54-28-1 i 54-28-3. Są to las mieszane świeże. W obszarze 54-28-1 (Nadleśnictwo Rudy Raciborskie, leśnictwo Rudy) gatunkiem dominującym jest sosna zwyczajna. Rzadziej występują: brzoza, dąb szypułkowy, buk oraz świerk. W podszycie występują: kruszyna, czerwemcha, dąb szypułkowy oraz bez czarny. Znaczna część drzewostanów znajduje się w wieku rębności - ok. 100 - 110 lat. W obszarze 54-28-3 (Nadleśnictwo Rybnik, leśnictwo Chwałęcice) również występują fragmenty lasu mieszanego świeżego, przy czym gatunkiem dominującym jest brzoza, która tworzy monokulturę. Tylko miejscami w tych lasach występuje dąb szypułkowy i topola osika. Podszyt tworzą głównie: kruszyna, jarzębina i czerwemcha. Las jest stosunkowo młody – wiek drzewostanu nie przekracza 65 lat.

Ogólnie w strukturze przyrodniczej znaczny udział przypada na tereny zabudowane i zurbanizowane z zielenią urządzoną i nieurządzoną. Znaczny udział przypada na tereny nieużytkowanych pól oraz rzadziej łąk świeżych i pastwisk. Pozostałości użytków zielonych porastają trawy: rajgras wyniosły, wyczyniec łąkowy, wiechlina łąkowa, kłosówka wełnista, tymotka łąkowa, tomka wonna, kostrzewa czerwona i kostrzewa łąkowa. Ponadto często występują w ich obrębie: groszek łąkowy, brodawnik jesienny, pępawa dwuletnia, komonica zwyczajna, marchew zwyczajna, złocień właściwy, wyka ptasia, przytulia pospolita, szczaw zwyczajny, babka lancetowata i babka zwyczajna.

Odłogowane pola często ulegają sukcesji trzcinnika piaskowego i nawłoci kanadyjskiej. Na dłużej nieużytkowanych polach i łąkach pojawia się nalot drzew (samosiejek): brzozy, czerwemchy, sosny, topoli osiki oraz dębu.

Faunę tych obszarów reprezentują przeważnie gatunki synantropijne, głównie ptaki, owady oraz pospolite w środowisku miejskim drobne ssaki (mysz polna, kret itp.). Obszar 54-28-1 (tereny leśne i podleśne) stanowi miejsce bytowania większych ssaków związanych ze środowiskiem leśnym (dzik, sarna, lis, zając itd.). Tereny Zbiornika Rybnickiego i jego sąsiedztwa są ostoją ptactwa lęgowego, jak również miejscem odpoczynku dla ptaków przelatujących. Jako zbiornik niezamarzający zimą Zbiornik Rybnicki jest jednym z ważniejszych miejsc zimowania ptactwa na Śląsku.

Obszar 54-28-1 oraz część obszaru 54-28-2 znajdują się w obrębie regionalnego korytarza ornitologicznego „Zbiornik Goczałkowicki - Zbiornik Rybnicki”. Zbiornik Rybnicki wraz z przylegającymi do niego zbiornikami bocznymi: Gzelem, Pniowcem i Grabownią uznane zostały za „przystanek pośredni” o znaczeniu regionalnym. Nie bez znaczenia dla stad zimujących ptaków (szczególnie liczne: mewa pospolita, krzyżówka, śmieszka, kormoran, mewa białogłowa i srebrzysta, łyska) pozostają zrzuty ciepłej wody w obrębie głównego zbiornika. Charakteryzowany akwen jest połączony powietrznymi korytarzami o randze regionalnej z jednej strony z ponadregionalnym przystankiem Zbiornik Dzierżno Duże, Dzierżno Małe i Pławniowice na północy, a z drugiej – z ponadregionalnym przystankiem Zbiornik Goczałkowicki wraz ze Zbiornikiem Łąka i zespołem stawów rybnych na południowym wschodzie. Na terenie Rybnika korytarze te przebiegają wzdłuż doliny Rudy. Wyraźne przemieszczanie się ptaków wodnych pomiędzy Zbiornikami Goczałkowickim a Rybnickim ma miejsce w okresie jesienno-zimowym, lecz zjawisko to jeszcze lepiej zaznacza się w okresie zimowym. Wynika to z zamarzania wód pierwszego z nich i braku lodu na drugim. Niewykluczone jest również przemieszczanie się pewnych populacji w kierunku południowo-zachodnim, w stronę Doliny Odry czy też Bramy Morawskiej.

Fragment obszaru 54-28-1 znajduje się na obrzeżu korytarza teriologicznego, wyznaczonego dla dużych ssaków drapieżnych (wilk, ryś) oraz dzikich ssaków kopytnych (jeleń, sarna i dzik), w części obszaru węzłowego „Lasy Rudzkie”. Wśród zidentyfikowanych dla tego obszaru zagrożeń wymienić można intensyfikację ruchu kołowego na istniejących drogach, ruch kolejowy, budowę nowych dróg, a także zbyt intensywną penetrację obszaru przez ludzi (Parusel i in. 2007).

Obszary 54-28-1 do 3 znajdują się w granicach Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Park krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” powołany został rozporządzeniem nr 181/93 Woj. Katowickiego z 23 listopada 1993 r. w sprawie utworzenia parku Krajobrazowego: "Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich" (Dz. Urz. Woj. Katowickiego Nr 15, poz. 130 z 20 grudnia 1993 r.). Celami ochrony Parku Krajobrazowego są:

- 1) ochrona obszarów charakteryzujących się wysoką bioróżnorodnością;
- 2) stwarzanie korzystnych warunków do prawidłowego funkcjonowania systemów przyrodniczych, ich trwałości i zdolności odtwarzania się;
- 3) ochrona lasów poprzez zachowanie siedlisk przyrodniczych, zbiorowisk leśnych, drzewostanu oraz gatunków roślin i zwierząt charakterystycznych dla tego obszaru;
- 4) ochrona ekosystemów wodnych i obszarów podmokłych, w tym zachowanie cennych zbiorowisk roślinności na stawach hodowlanych;
- 5) zachowanie zarośli i zadrzewień śródpolnych, alei, drzew pomnikowych, parków i zieleni urządzonej wokół dworów;
- 6) przywracanie negatywnie przekształconym w wyniku antropopresji obszarom Parku Krajobrazowego ich potencjalnych walorów przyrodniczych, w tym budowa powiązań pomiędzy kompleksami o wysokich walorach przyrodniczych;
- 7) ochrona Wielkiej Kompozycji Krajobrazowej zapoczątkowanej w XIII w. przez Cystersów, a także ochrona bogactwa krajobrazowego związanego z systemem osad śródleśnych funkcjonujących od średniowiecza,
- 8) zachowanie zabytkowych obiektów architektonicznych nadających unikalny charakter przestrzeni Parku Krajobrazowego (pocysterski zespół klasztorno-pałacowy wraz z założeniem parkowym, leśniczówki, dworki myśliwskie, zabudowania folwarczne i przemysłowe) oraz zachowanie pozostałych zabytków kultury materialnej (kościół, dworów, kapliczek przydrożnych, kolei wąskotorowej itp.).

Dla Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich nieuchwalono dotychczas planu ochrony.

II. 7. KLIMAT AKUSTYCZNY

Zagrożenie hałasem wynika w głównej mierze z jego emisji pochodzącej z układu komunikacyjnego. Emisja hałasu z innych obiektów ma mniejsze znaczenie.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112).

Dopuszczalne równoważne poziomy dźwięku A w decybelach (dB), dla emisji pochodzącej z dróg lub linii kolejowych, wynoszą:

- 1) dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki i szpitali - 64 dB dla całej doby (wskaźnik L_{DWN}) i 59 dB dla pory nocnej (wskaźnik L_N),
- 2) dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy zagrodowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, terenów mieszkaniowo-usługowych - 68 dB dla całej doby (wskaźnik L_{DWN}) i 59 dB dla pory nocnej (wskaźnik L_N).

Zagrożenie ponadnormatywnym hałasem występuje potencjalnie w sąsiedztwie niektórych ulic, zwłaszcza drogi krajowej nr 78 (ulica Gliwicka) - obszar 54-28-5. Dla najbardziej wrażliwych na oddziaływanie hałasu terenów (zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki i szpitali), według Mapy Akustycznej Miasta Rybnika (2017), przekroczenia wartości dopuszczalnych mogą potencjalnie sięgać 40 metrów, licząc od krawędzi jezdni. W tym przypadku decydujący jest poziom hałasu L_{DWN} (cała doba). Dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy zagrodowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, terenów mieszkaniowo-usługowych zagrożenie ponadnormatywnym hałasem jest mniejsze, sięga na odległość do ok. 25 m. W tym przypadku decydujący jest poziom hałasu L_N (pora nocy).

W przypadku pozostałych obszarów zagrożenie ponadnormatywnym hałasem od strony układu komunikacyjnego jest niewielkie, może sięgać maksymalnie do kilkunastu metrów od krawędzi jezdni (obszary: 54-28-1, 54-28-2, 54-28-4).

W przypadku obszaru 54-28-3 w jego sąsiedztwie znajduje się tartak, który stanowi istotne źródło hałasu w godzinach jego pracy.

III. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE PRAWNEJ NA MOCY USTAWY Z DNIA 16 KWIĘTNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY

Do podstawowych problemów ochrony środowiska, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu i możliwych do regulowania w dokumencie planistycznym, należą:

- ochrona krajobrazu,
- zagrożenie dla funkcjonowania korytarzy ekologicznych,
- presja na jakość powietrza (nowe źródła emisji),
- presja na wody (jakość, zasoby i sieć hydrograficzną),
- hałas komunikacyjny.

Poniżej szerzej opisano niektóre problemy ochrony środowiska, szczególnie istotne dla obszaru objętego planem oraz dla środowiska w jego otoczeniu.

Ochrona krajobrazu

Położenie części obszarów w granicach parku krajobrazowego implikuje potrzebę szczególnego potraktowania zagadnienia kształtowania krajobrazu w planie miejscowym. Należy jednak nadmienić, że nie został dotychczas przyjęty plan ochrony parku krajobrazowego, stąd brak aktualnych, szczegółowych wytycznych w zakresie ochrony krajobrazu (z wyjątkiem ogólnych zapisów rozporządzenia powołującego park oraz projektu planu ochrony). Główne zagrożenia są związane z procesami urbanizacji gminy – zwiększaniem zasięgu terenów mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych oraz zajmowanych pod infrastrukturę techniczną i komunikację.

Zagrożenie dla funkcjonowania korytarzy ekologicznych

W granicach planu zlokalizowane są elementy sieci korytarzy ekologicznych województwa śląskiego (korytarz ornitologiczny, wraz z przystankiem pośrednim, korytarz teriologiczny – obszar węzłowy). Ochrona i kształtowanie korytarzy ekologicznych w dokumentach planistycznych powinna być realizowana przede wszystkim poprzez ochronę otwartości terenów wewnątrz korytarzy, a także tworzenie warunków do poprawy ich drożności.

Presja na jakość powietrza

Presja na jakość powietrza będzie się wiązać z powstaniem nowych źródeł emisji. Wpływ na jakość powietrza będzie uzależniony od przyjętych sposobów ogrzewania budynków i przygotowywania ciepłej wody użytkowej oraz zastosowanych procesów technologicznych w produkcji i usługach. W przypadku wytwarzania ciepła, w praktyce możliwe jest stosowanie ciepła systemowego, indywidualnych kotłów na paliwa stałe (węgiel, drewno) lub ogrzewania gazowego. Innym możliwym rozwiązaniem jest wykorzystanie energii odnawialnej geotermalnej, aerotermalnej (pompy ciepła) lub słonecznej.

Problem niskiej jakości powietrza, a zwłaszcza ograniczenia niskiej emisji jest złożony i w mniejszym stopniu uzależniony od kierunków polityki przestrzennej. Do działań możliwych do podjęcia na gruncie przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym można zaliczyć uwzględnianie w dokumentach planistycznych: zwiększenia obszarów zieleni (ochronnej),

zapewniającą wymianę powietrza na obszarach gęstej zabudowy, ochronę istniejących i wyznaczanie nowych kanałów przewietrzania, szczególnie na obszarach o niekorzystnym położeniu topograficznym sprzyjającym kumulacji zanieczyszczeń, w tym projektowanie linii zabudowy uwzględniające zapewnienie „przewietrzania”.

Presja na wody

Konieczna jest ochrona zasobów wodnych oraz zapewnienie korzystnych warunków ich odtwarzania. W przypadku wód powierzchniowych konieczna jest poprawa ich stanu chemicznego i ekologicznego, w niektórych zlewniach, zgodnie z przyjętym Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r. poz. 1967).

Zasadny jest dalszy rozwój zbiorowego, rozdzielczego systemu gospodarki wodno-ściekowej oraz ograniczanie udziału powierzchni nieprzepuszczalnych utrudniających infiltrację wód do gruntu.

Hałas komunikacyjny

Ponieważ znaczące zagrożenie hałasem może występować wzdłuż niektórych ulic, potrzebne jest dostosowanie funkcji terenów położonych w ich sąsiedztwie do wymogów określonych w rozporządzeniu dotyczącym dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Wymaga to w pierwszym rzędzie ograniczenia lokalizacji w bliskim sąsiedztwie jezdni funkcji terenów związanych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz terenami zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki i szpitali.

Konieczne jest również uwzględnienie występowania w otoczeniu obszaru planu źródła hałasu jakim jest istniejący tartak i uwzględnienia w ustaleniach planu tego zagrożenia.

IV. OCENA PROJEKTU PLANU W ASPEKcie UWZGLĘDNIENIA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

Za dokumenty rangi krajowej i międzynarodowej (w tym wspólnotowej) formułujące cele ochrony środowiska uznane za istotne z punktu widzenia projektowanego planu, uznano:

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej - Ramowa Dyrektywa Wodna;

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy;

Europejska Konwencja Krajobrazowa (Florencja, 2000 r.), ratyfikowana przez Polskę w 2004 .;

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (...);

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r., M.P. z 2012, poz. 252);

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (Ministerstwo Środowiska, październik 2013).

Wyboru dokumentów dokonano na podstawie zidentyfikowanych istotnych problemów ochrony środowiska występujących na obszarze opracowania, celów ochrony środowiska określonych w dokumentach oraz ustaleń projektu planu i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W poniższej tabeli wymieniono główne cele formułowane w analizowanych dokumentach oraz w sposób ogólny wskazano rozwiązania projektu planu istotne z punktu widzenia realizacji tych celów.

Tab.4. Zestawienie celów ochrony środowiska zawartych w dokumentach ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz ocena zgodności rozwiązań projektowanego dokumentu ze wskazanymi celami, mającymi znaczenie dla projektowanego dokumentu oraz sposób ich uwzględnienia w projekcie planu

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej - Ramowa Dyrektywa Wodna	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
<ul style="list-style-type: none"> - promowania zrównoważonego korzystania z wód, - poprawy jakości wód i stanu ekosystemów zdegradowanych działalnością człowieka, - zmniejszenia zanieczyszczenia wód podziemnych, - zmniejszanie skutków powodzi i suszy 	<ul style="list-style-type: none"> - odprowadzenie ścieków bytowych do miejskiej kanalizacji sanitarnej
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie jakości powietrza i jej poprawa- wykorzystanie ciepła z sieci ciepłowniczej 	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie ciepła z sieci ciepłowniczej.

Europejska Konwencja Krajobrazowa (Florencja, 2000 r.)	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- zintegrowanie krajobrazu z własną polityką w zakresie planowania regionalnego i urbanistycznego	- określenie zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu.
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- ustanawia wspólne ramy dla promowania energii ze źródeł odnawialnych - określa obowiązkowe krajowe cele ogólne w odniesieniu do całkowitego udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii	- zaspokajanie potrzeb cieplnych zabudowy m.in. w oparciu o stosowanie systemów wykorzystujących odnawialne źródła energii.
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej - osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby - zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż kopalin, ochrona złóż kopalin energetycznych - zwiększenie poziomu zabezpieczenia przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi i antropogenicznymi - przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego	- zapobieganie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej poprzez koncentrację zabudowy (zapobieganie rozpraszaniu zabudowy), - ujawnienie złóż kopalin na rysunku planu, - wykorzystanie ciepła z sieci ciepłowniczej, - dopuszczenie stosowania odnawialnych źródeł energii o mocy do 100 kW.
Polityka Ekologiczna Państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego - zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska - łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych	- odprowadzenie ścieków bytowych do miejskiej kanalizacji sanitarnej, - określenie warunków realizacji przedsięwzięć związanych z pozyskiwaniem energii odnawialnej, - uwzględnienie ochrony złóż i ich gospodarczego wykorzystania, - ujawnienie złóż kopalin na rysunku planu.
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, - wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa, - wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych	- dostosowanie lokalizacji i intensywności zabudowy do warunków środowiskowych, - wykonanie projektu dokumentu w technice GIS.

V. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

Na obszarze planu, ani w jego sąsiedztwie nie występują obszary sieci Natura 2000. Najbliżej granic planu położone są: specjalny obszar ochrony siedlisk Stawy Łęczczok PLH240010 (13 km) oraz obszar specjalnej ochrony ptaków Stawy Wielikąt i Las Tworkowski PLB240003 (16 km).

Ze względu na przedmiot ochrony wymienionych obszarów Natura 2000 i znaczą odległość od granic planu należy uznać, że nie wystąpi oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000.

VI. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W WYNIKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Na analizowanych obszarach obowiązują obecnie ustalenia następujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnika; Uchwała nr 545/XXXV/2005 z 2005-05-25, Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 79, poz. 2145 z 2005-06-23 (obowiązuje na obszarach 54-28-1 do 6);
- zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnika; Uchwała nr 226/XX/1996 z 1996-11-06 (obowiązuje na obszarze 54-28-1);
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów dzielnicy Orzepowice w Rybniku, Uchwała nr 478/XXX/2005 z 2005-01-26, Dz. Urz. Woj. Śl. 26 poz. 766 z 2005-05-14 (obowiązuje dla obszarów 54-28-3 i 4);
- zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze miasta Rybnika - teren Skotnicy; Uchwała nr 321/XXVI/2008 z 2008-03-12, Dz. Urz. Woj. Śl. 90 poz. 1905 z 2008-05-16 (obowiązuje na obszarze 54-28-3).

Zrealizowanie rozwoju analizowanych fragmentów miasta w oparciu o ustalenia obecnie obowiązujących planów nieznacznie zwiększy presję na środowisko i krajobraz. W przypadku wykorzystania wszystkich terenów dopuszczonych do zabudowy w planach miejscowych, możliwe jest zwiększenie powierzchni terenów zabudowanych i zurbanizowanych o ok. 19 ha.

Sporządzany projekt planu wprowadza 5,0 ha nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Dodatkowe tereny przeznaczone pod zabudowę stanowią przeważnie tereny porośnięte trawami i innymi pospolitymi roślinami zielnymi, miejscami - na nieużytkowanych gruntach rolnych, występują spontaniczne zadrzewienia. Tereny te nie mają dużego znaczenia dla systemu przyrodniczego miasta. Przy braku realizacji projektowanego dokumentu prawdopodobnie w dalszym ciągu tereny te stanowić będą fragmenty niskiej zieleni nieurządzonej, lasów i zadrzewień. Na części odłogowanych pól mogą wykształcić się zbiorowiska leśne.

Ogólnie można stwierdzić, że niezależnie od tego czy nastąpi realizacja projektowanego dokumentu, czy też nie, niekorzystne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza w skali całego miasta nie zwiększy się znacząco.

VII. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

VII.1. WARUNKI ZDROWOTNE I BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI

Oddziaływanie na ludzi będzie się wiązało z kształtowaniem ogólnych warunków zdrowotnych i bioklimatycznych, na które pośredni wpływ wywiera w szczególności stan sanitarny powietrza, wód, gleb (zależności wynikające m. in. z wymienionych elementów środowiska omówiono w kolejnych punktach oceny). Bezpośrednie oddziaływanie na ludzi wynika z emisji zanieczyszczeń w postaci hałasu czy promieniowania elektromagnetycznego oraz wiąże się z bezpieczeństwem powszechnym w zakresie eliminacji zagrożeń np. wodnych (powodzie, podtopienia) i geologicznych (osuwanie się mas ziemnych, skutki eksploatacji złóż kopalin), a także z wpływem na ogólną jakość życia (warunki zamieszkania i użytkowania).

Hałas.

Największe zagrożenie dla niektórych terenów w granicach planu miejscowego związane jest z imisją hałasu komunikacyjnego, pochodzącego od głównych ulic oraz hałasu przemysłowego (tartak). W przypadku ciągów komunikacyjnych szacuje się, że ewentualne przekroczenia wartości dopuszczalnych może mieć miejsce jedynie w bezpośrednim ich sąsiedztwie.

Projekt planu nie wprowadza nowych terenów podlegających ochronie akustycznej, w strefach, gdzie występuje ryzyko przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu emitowanego z dróg lub linii kolejowych.

W przypadku obszaru 54-28-3 nowy teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (3/2MN) znajduje się w bliskiej odległości od istniejącego tartaku, który może stanowić istotne źródło emisji hałasu.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń nowego planu miejscowego:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków – niewielkie;

Odwracalność procesów – odwracalne;

Zasięg przestrzenny – miejscowy.

Zagrożenia wodne.

Zagrożenie powodziowe na terenach objętych planem nie występuje, gdyż brak jest większych cieków przepływających przez obszary planu lub w ich otoczeniu. Zagrożenia wodne mogą wynikać z niekontrolowanego spływu wód opadowych. Wiąże się z przyspieszeniem spływu jaki może wynikać z ograniczania powierzchni przepuszczalnych. Biorąc jednak pod uwagę skalę i charakter dopuszczalnej zabudowy i zagospodarowania terenu, zagrożenie to jest bardzo małe, możliwe do wyeliminowania prostymi środkami technicznymi.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń nowego planu miejscowego:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków – nieznaczne;

Odwracalność procesów – częściowo odwracalne;

Zasięg przestrzenny – miejscowy.

Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych.

Rejestr osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi dla Rybnika, nie zawiera osuwisk i terenów zagrożonych w granicach planu. Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna wykluczają możliwość powstawania osuwisk na terenach przeznaczonych do zabudowy.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne.

Źródłami emisji fal elektromagnetycznych są nadajniki radiowe, stacje nadawcze telefonii komórkowej, oraz urządzenia elektroenergetyczne (linie wysokiego i średniego napięcia, niektóre stacje transformatorowe). Przepisy w tym względzie reguluje przede wszystkim rozporządzenie Ministra Środowiska, z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Przez obszar planu przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne - wysokiego napięcia: 400 i 220 kV (obszar 54-28-4). Brak danych o strefach ponadnormatywnego oddziaływania linii elektroenergetycznych. Linie wysokiego napięcia nie przecinają terenów istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej w granicach planu.

Projekt planu nie przewiduje budowy napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia lub stacji elektroenergetycznych. Obowiązują zasady dotyczące budowy i lokalizacji urządzeń i sieci infrastruktury technicznej określone w ustawie z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz w cyt. Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń nowego planu miejscowego:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków – nieznaczące;

Odwracalność procesów – trudno odwracalne;

Zasięg przestrzenny – miejscowy.

VII.2. ZWIERZĘTA I ROŚLINY ORAZ RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Planowany rozwój zabudowy będzie się odbywał na ogół w miejscach charakteryzujących się przeciętnymi walorami fitocenotycznymi. Są to przeważnie nieużytkowane grunty rolne. Tylko w przypadku terenów 54-28-3, a zwłaszcza 54-28-1 zajmowane pod zabudowę grunty charakteryzują się relatywnie wyższymi walorami przyrodniczymi – stanowią obrzeża kompleksów leśnych, są częściowo zadrzewione.

Planowany rozwój nowej zabudowy nie zagraża stanowiskom rzadkich i chronionych gatunków roślin oraz wskazanym w opracowaniu ekofizjograficznym obszarom o podwyższonych walorach przyrodniczych. Wpływ na rośliny będzie się przejawiać głównie poprzez zmniejszanie udziału powierzchni biologicznie czynnej, niszczenie roślin – głównie zbiorowisk roślinnych wykształconych na nieużytkach, w części zadrzewionych.

Wystąpi presja na pospolite w środowisku zwierzęta, głównie gatunki synantropijne, zwłaszcza ptaki, owady i drobne ssaki. W przypadku obszaru 54-28-1 wystąpi też wpływ (ograniczenie przestrzeni życiowej) na większe ssaki zamieszkujące Lasy Rudzkie. Nie wystąpi natomiast wpływ na siedliska ptaków wodno-błotnych, w tym związanych z ekosystemem Jeziora Rybnickiego.

Wpływ na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych będzie niewielki. Nie wystąpi istotny negatywny wpływ ustaleń planu na funkcjonowanie korytarza ornitologicznego. Obszar ten nie stanowi odpowiedniego siedliska dla ptaków przemieszczających się wzdłuż korytarza „Zbiornik Goczałkowicki - Zbiornik Rybnicki”. Północna część obszaru 54-28-1 znajduje się w obrębie korytarza teriologicznego – obszaru węzłowego „Lasy Rudzkie”. Ustalenia planu dla tej części określają przeznaczenie terenu, dla zasadniczej części powierzchni, jako „ZL” (tereny lasów) i „ZNU” (tereny zieleni nieurządzonej), co nie zagraża funkcjonowaniu korytarza. Na nieznacznej powierzchni obszaru węzłowego (0,3 ha) plan dopuszcza tereny sportu i rekreacji („US”). Ponadto wyznacza się teren drogi wewnętrznej („KDW”). Te ustalenia nie wpłyną jednak znacząco na funkcjonowanie korytarza ponieważ w przypadku terenów „US” są to obrzeża kompleksu i przewiduje się raczej ekstensywne zagospodarowanie (minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej 50%). W przypadku drogi wewnętrznej ustalenia planu sankcjonują obecne użytkowanie tego terenu, w tym stan ewidencyjny.

Ustalenia planu nie stoją również w sprzeczności z celami ochrony Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń nowego planu miejscowego:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków – niewielkie;

Odwracalność procesów – nieodwracalne;

Zasięg przestrzenny – miejscowy.

VII.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Oddziaływanie na wody należy rozpatrywać w dwóch aspektach: w kontekście ich stanu sanitarnego oraz w kontekście ich zasobów, w tym warunków odpływu i retencji. O wpływie na stan sanitarny wód decydować będzie ilość i sposób odprowadzania i stopień oczyszczenia potencjalnie powstających na tych terenach ścieków oraz naturalna odporność środowiska na zanieczyszczenia. W przypadku wód powierzchniowych płynących regeneracja może następować szybko, po ustaniu dopływu zanieczyszczeń. W przypadku wód podziemnych proces regeneracji będzie znacznie dłuższy.

Projekt planu wprowadza funkcje terenu, które mogą potencjalnie zwiększyć zagrożenie dla wód podziemnych. Jednocześnie wprowadzono zasady zagospodarowania terenu mające na celu ograniczenie zagrożeń dla jakości wód podziemnych. W szczególności nakazuje się odprowadzanie ścieków do sieci kanalizacyjnej.

Należy się spodziewać, że tereny nowej zabudowy będą włączane do zbiorowego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, co powinno minimalizować zagrożenie. W wyniku realizacji nowych inwestycji na terenach przeznaczonych pod rozwój funkcji mieszkaniowych i usługowych wystąpi - w zależności od stopnia intensywności i rodzaju zabudowy - niewielki lub umiarkowany wzrost ilości odprowadzanych ścieków.

Niekorzystną, w kontekście ochrony wód powierzchniowych, jest zmiana polegająca na włączeniu terenu pod rowem odwadniającym, przebiegającym przez obszar 54-28-4, do terenów zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów („P”). W obowiązującym planie row ten znajduje się w granicach terenu wód powierzchniowych („WS”), co zapewnia większą jego ochronę.

Realizacja projektu planu może przyczynić się w dłuższej perspektywie do nieznacznej zmiany warunków odpływu w zlewniach. Naturalna retencja gruntowa zostanie stopniowo

ograniczona na skutek wzrostu powierzchni nieprzepuszczalnych (ulic, chodników, parkingów, dachów budynków). Jednocześnie przyspieszeniu ulegnie spływ wód opadowych do cieków. Zjawiska te są niepożądane z punktu widzenia kształtowania się przepływów cieków wodnych – z jednej strony silniejsze wezbrania po wystąpieniu deszczy nawalnych, z drugiej słabsze zasilanie gruntowe w okresach bez opadów. Wody opadowe zamiast naturalnie infiltrować w grunt, są zbierane w systemy kanalizacji deszczowej i muszą być podczyszczane do normatywnego poziomu. Wody opadowe odprowadzane z powierzchni zabudowanych terenów mieszkaniowych powinny być w pierwszej kolejności, jeżeli pozwala na to powierzchnia działki, zagospodarowywane poprzez ich retencję w obrębie działki i wykorzystanie do nawadniania zieleni (brak takich rozwiązań w ustaleniach projektu planu).

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń planu miejscowego:

Rodzaj skutków – negatywne (nowe źródła zanieczyszczeń) i pozytywne (wprowadzenie priorytetu dla zbiorowego odprowadzania ścieków);

Waga skutków negatywnych – niewielkie;

Odwracalność procesów – częściowo odwracalne;

Zasięg przestrzenny – ponadlokalny.

VII.4. KLIMAT I POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Wpływ projektowanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym na warunki klimatyczne może się przejawiać poprzez emisję gazów cieplarnianych (oddziaływanie na klimat w skali globalnej) oraz poprzez zmiany mikroklimatyczne. Emisja gazów cieplarnianych wynikać będzie w głównej mierze ze spalania paliw (węgla, oleju lub gazu) w celach grzewczych. Przy spodziewanej skali zabudowy dopuszczonej planem wpływ na klimat w skali globalnej będzie pomijalny, natomiast zmiany mikroklimatyczne będą nieistotne.

Realizacja ustaleń projektu planu spowoduje powstanie dodatkowego zapotrzebowania na ciepło oraz zwiększenie ruchu samochodowego, skutkując dodatkową emisją pyłowo - gazową do atmosfery. Wzrost ruchu samochodowego może być istotny dla środowiska tylko w przypadku lokalizacji działalności usługowych ruchotwórczych. W dalszym ciągu negatywny wpływ na jakość powietrza będzie miała przede wszystkim niska emisja. Prawdopodobnie dodatkowa emisja wynikająca ze wzrostu ilości źródeł niskiej emisji zostanie zrównoważona poprzez działania ukierunkowane na ograniczanie niskiej emisji (termomodernizacja, wymiana pieców, stosowanie energii odnawialnej). Istotne będzie wdrożenia i egzekwowanie znowelizowanych przepisów, w szczególności w zakresie uchwały nr V/36/1/2017 sejmiku województwa śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, ale także dotyczących utrzymania porządku i czystości w gminie oraz gospodarki odpadami. Ważne jest również kontynuowanie programów ograniczania niskiej emisji. Działania w tym zakresie pozostają poza regulacjami przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń planu miejscowego:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków negatywnych – nieznaczące;

Odwracalność procesów – odwracalne;

Zasięg przestrzenny – lokalny.

VII.5. POWIERZCHNIA ZIEMI I ZASOBY NATURALNE

Prognozowany wpływ na powierzchnię ziemi wiąże się głównie ze zmianami w ukształtowaniu (rzeźbie) terenu i przekształceniami pokrywy glebowej związanymi z procesem zabudowy terenu. Realizacja nowych inwestycji budowlanych może powodować takie przekształcenia powierzchni ziemi, które wpłyną na zmianę stosunków wodnych, mieszanie wierzchnich warstw gruntu, niszczenie lub zaburzenie profili glebowych oraz pogorszenie ich właściwości. Bezpośredni wpływ na powierzchnię ziemi polegać będzie na usunięciu wierzchniej warstwy i wyłączeniu biologicznej czynności gleby. Wpływ realizowanych na podstawie ocenianego dokumentu inwestycji na powierzchnię ziemi będzie uzależniony od rodzaju inwestycji. W przypadku inwestycji polegających na realizacji zabudowy jednorodzinnej wolno stojącej, wpływ ten będzie ogólnie niewielki (może powodować jedynie miejscowe przekształcenia powierzchni ziemi, polegające na zmianie ukształtowania terenu wskutek przemieszczania wierzchnich warstw gruntów oraz likwidacji lub zaburzaniu profili glebowych). Z kolei większych przekształceń można się spodziewać terenach „P” (obszar 54-28-4), a być może także na terenach „US” (obszar 54-28-1). Budowa większych kubaturowo obiektów może wymagać znaczniejszych niwelacji terenu.

Usunięcie profilu glebowego i zmiany ukształtowania powierzchni ziemi w miejscach posadawiania budynków oraz wprowadzania powierzchni utwardzonych zasadniczo można uznać za nieodwracalne. Zaburzenia profilu gleby w związku z prowadzoną budową, w miejscach gdzie pozostanie powierzchnia biologicznie czynna - na której przywrócona zostanie szata roślinna, będą miały charakter długotrwały, lecz odwracalny.

Na mocy obowiązujących przepisów w planie miejscowym uwzględnia się uwarunkowania wynikające z zapewnienia warunków racjonalnej gospodarki zasobami środowiska naturalnego. W granicach planu znajdują się udokumentowane złoża węgla kamiennego oraz złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej. Złoża nie są obecnie eksploatowane. Ich zasięg jest ujawniony na rysunku planu. W obszarze 54-28-4 znajduje się fragment złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej „Wielopole 1”. Eksploatacja złoża została zaniechana. Teren został wstępnie zrekultywowany, co w praktyce uniemożliwia dalszą eksploatację złoża w przyszłości. Zasadne jest podjęcie działań w celu skreślenia złoża z bilansu zasobów.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń nowego planu:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków negatywnych – niewielkie;

Odwracalność procesów – częściowo odwracalne;

Zasięg przestrzenny – miejscowy.

VII.6. KRAJOBRAZ I ZABYTKI

Ocena krajobrazu rozumianego w kategoriach estetycznych (jako zbiór bodźców, oddziałujących na różne zmysły użytkownika) ma charakter subiektywny. Przyjmuje się jednak powszechnie, że o atrakcyjności krajobrazu decyduje występowanie takich komponentów, jak urozmaicona rzeźba oraz użytkowanie terenów - w szczególności występowanie mozaiki lasów i wód oraz możliwość

percepcji krajobrazu (zakres widoków, punkty kluczowe, ciągi widokowe, pozwalające na obserwację rozległych przestrzeni lub specyficznych elementów liniowych).

Według opracowania ekofizjograficznego do projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa "Plan 2020+" obszar planu został zaliczony do kategorii krajobrazu przeciętnego (powszechne na terenie województwa śląskiego i prezentujące przeciętne wartości materialne i fizjonomiczne).

Wymogi odnośnie ochrony krajobrazu wynikają przede wszystkim z faktu położenia części obszarów w granicach parku krajobrazowego. Respektowanie nakazów i zakazów wskazanych w rozporządzeniu powołującym park krajobrazów „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” obowiązuje niezależnie od ustaleń planu miejscowego, jako wynikające z przepisów odrębnych. Przy czym plan uwzględnia zasady i kierunki działań ochronnych, w dostosowaniu do regulacji planistycznych mogących być przedmiotem ustaleń planu oraz innych wymogów formalnych związanych z jego opracowaniem. Ustalenia planu zapewniają ochronę najważniejszych walorów krajobrazu.

Ustalenia planu zakładają kontynuację dotychczasowego charakteru zabudowy. Ogólnie nie powinny przyczynić się do pogorszenia walorów krajobrazowych. Jedynie zagospodarowanie obszaru 54-28-1 może skutkować pogorszeniem walorów krajobrazowych. Możliwy jest też pozytywny wpływ na krajobraz poprzez właściwe kształtowanie parametrów zabudowy i wskaźników zagospodarowania terenu.

Plan poprzez swoje ustalenia zapewnia ochronę elementów dziedzictwa kulturowego i zabytków (krzyż kamienny kapliczkowy przy ul. Gliwickiej 65, stanowisko archeologiczne w Stodołach).

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń nowego planu:

Rodzaj skutków – negatywne i pozytywne;

Waga skutków negatywnych – nieznaczące;

Odwracalność procesów – nieodwracalne;

Zasięg przestrzenny – lokalny.

VII.7. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Skutki realizacji ustaleń projektu planu na środowisko będą mieć oddziaływanie lokalne. W tym kontekście należy uznać, że nie występuje znaczące transgraniczne oddziaływanie na środowisko w rozumieniu art. 104 Ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Konieczność rozpatrywania rozwiązań alternatywnych w stosunku do rozwiązań zawartych w projekcie ocenianego dokumentu (a także rozwiązań kompensujących), zachodzi w przypadku stwierdzenia możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań (w rozumieniu art. 3 pkt 17 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...]) na obszar Natura 2000. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg projektu planu, w prognozie wykluczono możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów). Wobec tego nie wystąpiła konieczność rozpatrywania rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie w rozumieniu art. 54 ust. 2 pkt 3 lit. b ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku (...).

Projekt planu zawiera ustalenia mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. W szczególności:

- w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu - określa się tereny lasów „ZL”, zieleni nieurządzonej „ZNU” oraz zieleni parkowej „ZP” służące zachowaniu lasów oraz obszarów zieleni i zadrzewień, znaczących dla zachowania bioróżnorodności, swobodnego przemieszczania zwierząt oraz ciągłości systemu przewietrzania i odwodnienia obszaru;
- w zakresie ochrony powietrza, ochrony przed hałasem i wibracjami oraz polami elektromagnetycznymi – zakazuje się realizacji zamierzeń inwestycyjnych oraz prowadzenia działalności w sposób stwarzający uciążliwości dla sąsiednich nieruchomości w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza, hałasu i wibracji oraz pola elektromagnetycznego przekraczających wartości dopuszczalne;
- w zakresie bezpieczeństwa ludności - zakazuje się lokalizowania przedsięwzięć stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności ryzyko wystąpienia poważnych awarii, w rozumieniu przepisów z zakresu ochrony środowiska;
- w zakresie ochrony wód - nakazuje się odprowadzenie ścieków bytowych do miejskiej kanalizacji sanitarnej, z zastrzeżeniem przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach; nakazuje się odprowadzenie wód opadowych i roztopowych do miejskiej kanalizacji deszczowej lub ich zagospodarowanie w granicach działek budowlanych, z zastrzeżeniem przepisów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (dopuszcza się do czasu zrealizowania kanalizacji deszczowej odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do ziemi i do wód po uprzednim zabezpieczeniu przed przedostawaniem się zanieczyszczonych wód do ziemi i do wód);
- w zakresie gospodarki odpadami - dopuszcza się realizację inwestycji związanych z wytwarzaniem odpadów oraz polegających na przetwarzaniu odpadów (z wyłączeniem odpadów niebezpiecznych i wydobywczych) i zbieraniu odpadów, z wyjątkiem przekształcania termicznego, zgazowania i pyrolizy, a także działań z odpadami będącymi lub zawierającymi substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, wyłącznie na terenach oznaczonych symbolami 4/1P i 4/2P.

Ponadto plan wprowadza ograniczenia w zagospodarowaniu terenów poprzez wprowadzenie wskaźników maksymalnej powierzchni zabudowy i minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

IX. PROPONOWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W związku z tym, że realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego następuje poprzez zgłoszenie inwestycji właściwemu organowi lub na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę, skutki realizacji projektu wyrażać się będą we wpływie na środowisko konkretnych inwestycji. Oznacza to, że ocenę skutków realizacji planu należy przeprowadzać poprzez zbadanie wpływu na środowisko pozwoleń na budowę. Jest to możliwe w trakcie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, o której mowa w art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (ocena aktualności planu nie rzadziej niż raz na cztery lata, co najmniej raz w trakcie kadencji rady miasta).

W trakcie wspomnianej analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, należy skontrolować skuteczność realizacji dokumentu w zakresie:

- wykorzystania przestrzeni, głównie zasięgu terenów o różnym przeznaczeniu lub o różnych zasadach zagospodarowania;
- faktycznego użytkowania terenów, zwłaszcza w zakresie dopuszczalnych funkcji usługowych;
- parametrów i wskaźników urbanistycznych (dopuszczalna intensywność i powierzchnia zabudowy, minimalny udział terenu biologicznie czynnego, wysokość zabudowy);
- zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego (nakazy, zakazy, dopuszczenia i ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z potrzeb ochrony środowiska, o których mowa w szczególności w art. 72 i art. 73 upoś oraz ustaleń dla form ochrony przyrody);
- szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym dotyczących zakazu zabudowy.

Metody analizy zachodzących zmian korzystania ze środowiska powinny opierać się na wynikach państwowego monitoringu środowiska oraz informacji o korzystaniu ze środowiska i danych, wymaganych przepisami dotyczącymi ochrony środowiska, w szczególności z pomiarów od przedsiębiorców prowadzących instalacje oraz zarządzających terenami. Należy zbierać sygnały i zasięgać opinii od społeczności lokalnej na temat ewentualnych uciążliwości oraz nieprawidłowego wykorzystywania i użytkowania terenów. Analizę wykorzystania przestrzeni zgodnie z zapisami planu należy dokonać metodami GIS, wykorzystując aktualne mapy zasadnicze i zdjęcia lotnicze, w razie konieczności uzupełniane pomiarami terenowymi.

W razie stwierdzenia okoliczności wskazujących na możliwość negatywnego oddziaływania na środowisko organ ochrony środowiska powinien zobowiązać podmiot korzystający ze środowiska do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego, zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska. W przypadku wystąpienia szkód w środowisku lub niedopełnienia przez podmiot korzystający ze środowiska przepisów o ochronie środowiska, należy zastosować adekwatne środki, przewidziane w przywołanej ustawie, z uwzględnieniem przepisów ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. W razie stwierdzenia istotnych naruszeń postanowień planu miejscowego, należy wnieść do właściwego organu nadzoru budowlanego o wydanie decyzji nakazującej dostosowanie zabudowy i zagospodarowania działki budowlanej do wymogów planu miejscowego.

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Rybnika obejmującej sześć obszarów w rejonie ulic: Rudzkiej, Bronisława Czecha, Bratków, Majątkowej i Lipowej (MPZP 54-28), zgodnie z Uchwałą Nr 731/XLVIII/2018 Rady Miasta Rybnika z dnia 19 kwietnia 2018 r.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem planistycznym stanowiącym prawo miejscowe. Stanowi on podstawę wydawania pozwoleń na budowę. Również prowadzone inwestycje budowlane wymagające zgłoszenia oraz zmiany sposobu użytkowania terenu na działce powinny być zgodne z ustaleniami planu.

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu planu sporządzono zgodnie z przepisami art. 51 i 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 53 tej ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu zawiera następujące zasadnicze elementy: (1) charakterystykę i ocenę stanu środowiska (w podziale na podstawowe elementy środowiska), określenie głównych problemów ochrony środowiska na obszarze gminy, w tym istotnych z punktu widzenia projektu planu oraz prognozowanych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji projektu planu; (2) część prognostyczną, zawierającą ocenę skutków realizacji projektowanych ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zdrowie ludzi, z uwzględnieniem wpływów skumulowanych (wzajemnych oddziaływań poszczególnych elementów środowiska), a także: ocenę projektowanego dokumentu pod względem stopnia uwzględnienia zasad określonych w dokumentach rangi międzynarodowej i krajowej, proponowane działania ograniczające potencjalny negatywny wpływ skutków realizacji projektu planu na środowisko oraz sposoby monitorowania realizacji projektu planu.

W pierwszej części opracowania oceniono cechy i aktualny stan środowiska na terenach objętych projektem oraz w otoczeniu tych terenów. Z oceny tej wynikają główne uwarunkowania, jakie wpływają na rozwiązania planistyczne, w tym ograniczenia zagospodarowania przestrzennego. Stanowi to kontekst, w jakim oceniono wpływ ustaleń planu na szeroko rozumiane środowisko.

Budowa geologiczna i ukształtowanie terenu oraz warunki gruntowe na ogół nie stwarzają przeszkody w zagospodarowaniu terenu. Na analizowanym obszarze występują złoża kopalin, które w granicach planu nie są eksploatowane. Jakość gleb na tych terenach jest przeważnie słaba. Gleby na tych terenach nie są wykorzystywane rolniczo. Wyjątek stanowi obszar 54-28-1, gdzie zachowały się jeszcze fragmenty pól uprawnych.

Obszary planu leżą w dorzeczu Odry (region wodny Górnej Odry), w zlewni Rudy. Obszary te są odwadniane na ogół bezpośrednio do tej rzeki lub Jeziora Rybnickiego. Tylko obszar 54-28-6 znajduje się w zlewni w zlewni Nacyny – lewobrzeżnego dopływu Rudy.

Obszary: 54-28-3, 54-28-4, 54-28-5 znajdują się w obrębie Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 345 Rybnik. Wyznaczono go w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego. Zbiornik, ze względu na niewielką izolację i występujące lokalnie okna hydrogeologiczne, należy zasadniczo do struktur bardzo podatnych na zanieczyszczenia (czas migracji od 1 do 5 lat). W celu

zapewnienia prawidłowego gospodarowania wodami na obszarze LZWP nr 345 Rybnik, w dokumentacji geologicznej, zaproponowano ustanowienie obszaru ochronnego, na którym obowiązywać powinny zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów i korzystania z wody. Wyżej wymienione obszary znajdują się w obrębie projektowanego obszaru ochronnego.

Na terenie planu występuje klimat stosunkowo ciepły i wilgotny. Charakteryzuje się on długim okresem wegetacyjnym i stosunkowo dużym opadem rocznym. Przeważają wiatry z kierunku południowo-zachodniego (25% dni w ciągu roku). Duży udział przypada również na wiatry północno-zachodnie (18%) i południowe (17%). Cisze występują przez 7% dni w roku. Najsilniejsze są wiatry wiejące od zachodu (3,5,4,0 m/s). Poziom zanieczyszczenia powietrza jest duży. Występowały przekroczenia dopuszczalnej wielkości stężeń pyłu zawieszonego oraz benzo(a)pirenu.

Zbiorowiska roślinne występujące na obszarze planu cechują się na ogół niskimi lub przeciętnymi walorami przyrodniczymi. Najcenniejszymi przyrodniczo elementami są fragmenty lasów w obszarach 54-28-1 i 54-28-3. W strukturze przyrodniczej znaczny udział przypada na tereny zabudowane i zurbanizowane z zielenią urządzoną i nieurządzoną. Znaczny udział przypada też na tereny nieużytkowanych pól oraz rzadziej łąk świeżych i pastwisk.

Faunę tych obszarów reprezentują przeważnie gatunki synantropijne, głównie ptaki, owady oraz pospolite w środowisku miejskim drobne ssaki (mysz polna, kret itp.). Obszar 54-28-1 (tereny leśne i podleśne) stanowi miejsce bytowania większych ssaków związanych ze środowiskiem leśnym (dzik, sarna, lis, zając itd.).

Obszar 54-28-1 oraz część obszaru 54-28-2 znajdują się w obrębie regionalnego korytarza ornitologicznego „Zbiornik Goczałkowicki - Zbiornik Rybnicki”, natomiast przez fragment obszaru 54-28-1 przebiega korytarz teriologiczny (obszar węzłowy „Lasy Rudzkie”), wyznaczony dla dużych ssaków drapieżnych oraz dzikich ssaków kopytnych.

Obszary 54-28-1 do 3 znajdują się w granicach Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”.

Na obszarze planu nie występują obszary sieci Natura 2000. Nie wystąpi też oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000.

Do podstawowych problemów ochrony środowiska należą: ochrona krajobrazu, zagrożenie dla funkcjonowania korytarzy ekologicznych, presja na jakość powietrza (nowe źródła niskiej emisji), presja na wody (jakość, zasoby i sieć hydrograficzną) i hałas komunikacyjny.

W dalszej części oceniono wpływ ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska, w tym zgodność ustaleń planu z aktami prawnymi regulującymi zasady korzystania ze środowiska.

Ustalono, że brak realizacji projektowanego dokumentu nie wpłynie znacząco na poziom presji na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko ustaleń planu będzie ogólnie niewielkie. Wynika to z faktu, że w nowym planie wystąpi nieznaczny, w skali miasta, przyrost nowych terenów inwestycyjnych. W ogólnym bilansie przyrost powierzchni terenów możliwych do zainwestowania, jako rezultat zmiany planu wyniesie 5,0 ha.

Oceniając wpływ na ludzi stwierdza się, że ustalenia planu nie powinny wpłynąć znacząco na zwiększenie zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa ludności. Potencjalne konflikty i zagrożenia powinny być minimalizowane poprzez respektowanie zapisów planu, z zakresu ochrony środowiska i zasad rozwoju infrastruktury technicznej.

Oceniając wpływ na rośliny, zwierzęta i bioróżnorodność zwraca się uwagę na fakt, że zajmowane pod zabudowę obszary charakteryzują się przeciętnymi walorami. Są to przeważnie

nieużytki porolne. Wpływ na rośliny będzie się przejawiać głównie poprzez zmniejszanie udziału powierzchni biologicznie czynnej, niszczenie pospolitych roślin. Wystąpi presja na pospolite w środowisku miejskim zwierzęta, zwłaszcza ptaki i drobne ssaki. Wystąpi też niewielkie negatywne oddziaływanie na funkcjonowanie korytarza teriologicznego (dla dużych ssaków).

Oceniając wpływ na wody zwraca się uwagę na możliwy niewielki wzrost ilości odprowadzanych ścieków, w powiązaniu z planowanym rozwojem zabudowy. Przeciwdziałanie zagrożeniom dla wód, będzie polegać przede wszystkim na rozbudowie systemu odprowadzania ścieków.

Oceniając wpływ na powietrze atmosferyczne zwraca się uwagę na nowe potencjalne źródła emisji zanieczyszczeń, przy czym nie przewiduje się możliwości wystąpienia istotnego wpływu na jakość powietrza w mieście.

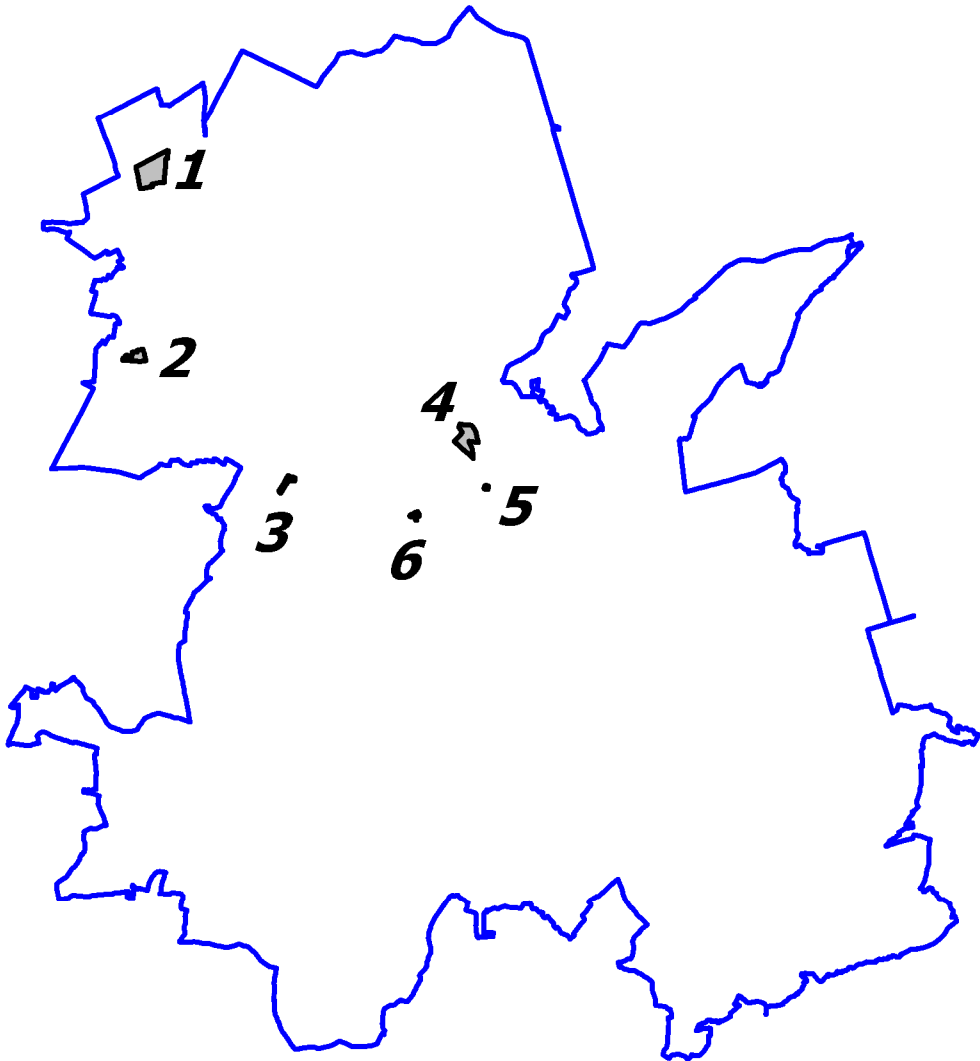
Realizacja zabudowy przewidywanej w projekcie planu może powodować miejscowe przekształcenia powierzchni ziemi, polegające na zmianie ukształtowania terenu wskutek przemieszczania wierzchnich warstw gruntów oraz likwidacji lub zaburzaniu profili glebowych.

Projekt planu zawiera ustalenia mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Dotyczą one ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony wód, ochrony powietrza, a także ochrony przed hałasem oraz promieniowaniem elektromagnetycznym.

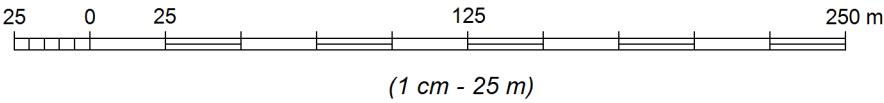
MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA CZĘŚCI MIASTA RYBNIKA
OBEJMUJĄCEJ SZEŚĆ OBSZARÓW W REJONIE ULIC RUDZKIEJ, BRONISŁAWA CZECHA,
BRATKÓW, MAJAŃKOWEJ, LIPOWEJ
(MPZP 54-28)

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO

LOKALIZACJA OBSZARÓW PLANU NA TLE GRANICY MIASTA RYBNIKA

SKALA 1:2500

OCENA WPŁYWU USTALEŃ PLANU NA ŚRODOWISKO

NIEKORZYSTNY WPŁYW NA ŚRODOWISKO:
DOTYCZY GŁÓWNIIE TERENÓW DOTYCHCZAS NIEZABUDOWANYCH,
MOŻLIWYCH DO ZABUDOWY ZGODNIE Z PROJEKTEM MIEJSCOWEGO
PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

skutki nieznaczne

obszary, dla których przewiduje się zmianę kierunku przeznaczenia w wyniku czego zwiększy się presja na środowiska w skali miejscowej (potencjalna skala degradacji będzie bardzo mała ze względu na znikomą powierzchnię zmiany przeznaczenia)

skutki niewielkie

obszary, dla których przewiduje się zmianę funkcji w wyniku czego zwiększy się presja na środowisko w skali lokalnej (głównie zagrożenie dla: gleb, wód podziemnych, ubytek powierzchni biologicznie czynnej) - potencjalny stopień zagrożenia będzie niski, podjęcie działań ograniczających niekorzystne skutki dla środowiska, wynikających z ustaleń planu i odrębnych przepisów, powinno zminimalizować niekorzystne skutki

KORZYSTNY WPŁYW NA ŚRODOWISKO:

skutki pozytywne

obszary, w przypadku których przewiduje się zmianę przeznaczenia terenu i zasad zagospodarowania na mniej obciążające środowisko (głównie rezygnacja z zabudowy)

OZNACZENIA BĘDĄCE USTALENIAMI PLANU

granice obszarów objętych planem

linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu
lub różnych zasadach zagospodarowania:

	MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
	MU - tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej
	US - tereny sportu i rekreacji
	P - tereny zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów
	ZP - teren zieleni urządzonej
	ZNU - tereny zieleni nieurządzonej
	ZL - tereny lasów
	KDG - teren drogi publicznej klasy drogi głównej
	KDZ - teren drogi publicznej klasy drogi zbiorczej
	KDL - tereny dróg publicznych klasy drogi lokalnej
	KDD - tereny dróg publicznych klasy drogi dojazdowej
	KDW - tereny dróg wewnętrznych

nieprzekraczalne linie zabudowy

obiekt zabytkowy ujęty w gminnej ewidencji zabytków
(krzyż kamienny kapliczkowy)
stanowisko archeologiczne

granice terenów pod budowę urządzeń wytwarzających energię
z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW,
z wyjątkiem urządzeń wykorzystujących moc energii wiatru

granice strefy ochronnej terenów pod budowę urządzeń wytwarzających
energję z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW,
z wyjątkiem urządzeń wykorzystujących moc energii wiatru

pas technologiczny linii elektroenergetycznej WN 220 kV

pas technologiczny linii elektroenergetycznej WN 400 kV

OBSZARY PODLEGAJĄCE OCHRONIE,
NA PODSTAWIE ODRĘBNYCH PRZEPISÓW

obszar nr 1, 2, 3, 4, 5 i 6 objęty planem znajduje się w całości w granicach
złoża węgla kamiennego „Jejkowice”

obszar nr 5 objęty planem znajduje się w całości w granicach
złoża węgla kamiennego „Paruszowiec”

złoże surowców ilastych ceramiki budowlanej
„Wielopole 1 (d. Z-6)” zaniechane

obszar nr 6 objęty planem znajduje się w całości w granicach
Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 345 Rybnik

Lokalny Zbiornik Wód Podziemnych nr 345 Rybnik

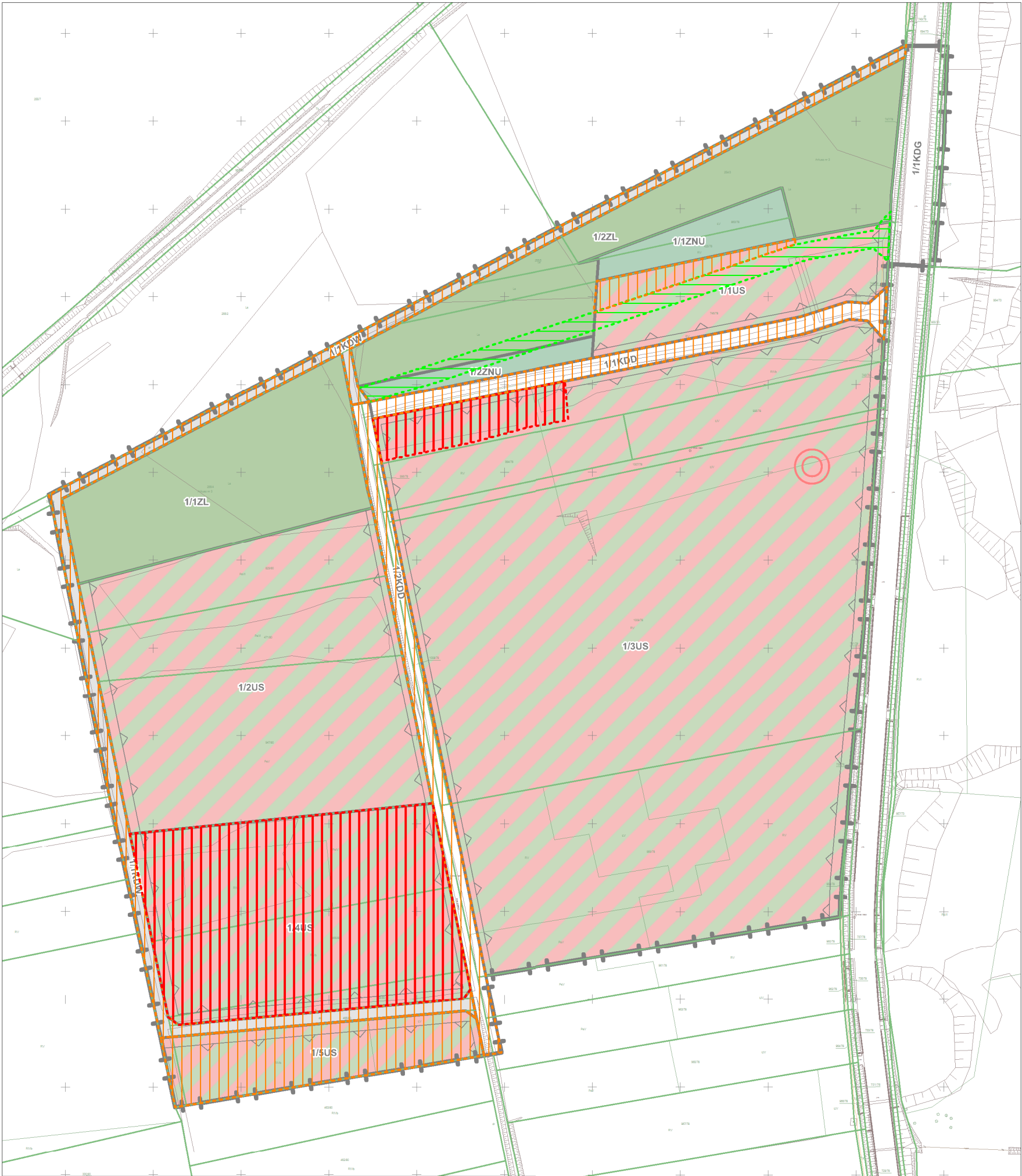
obszar nr 1, 2 i 3 objęty planem znajduje się w całości w granicach Parku Krajobrazowego
„Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”

OZNACZENIA POZOSTAŁE

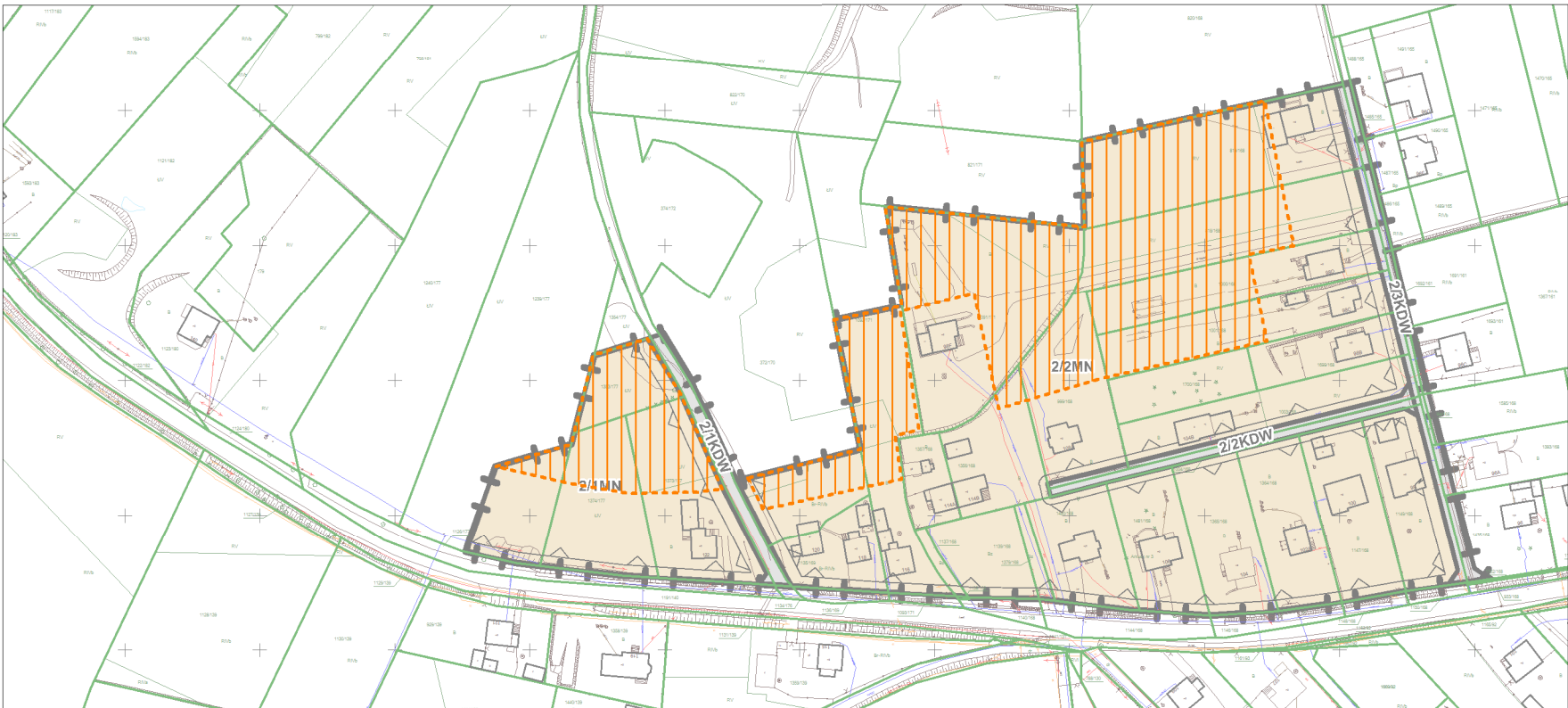
linie elektroenergetyczne napowietrzne WN 220 kV

linie elektroenergetyczne napowietrzne WN 400 kV

OBSZAR NR 1

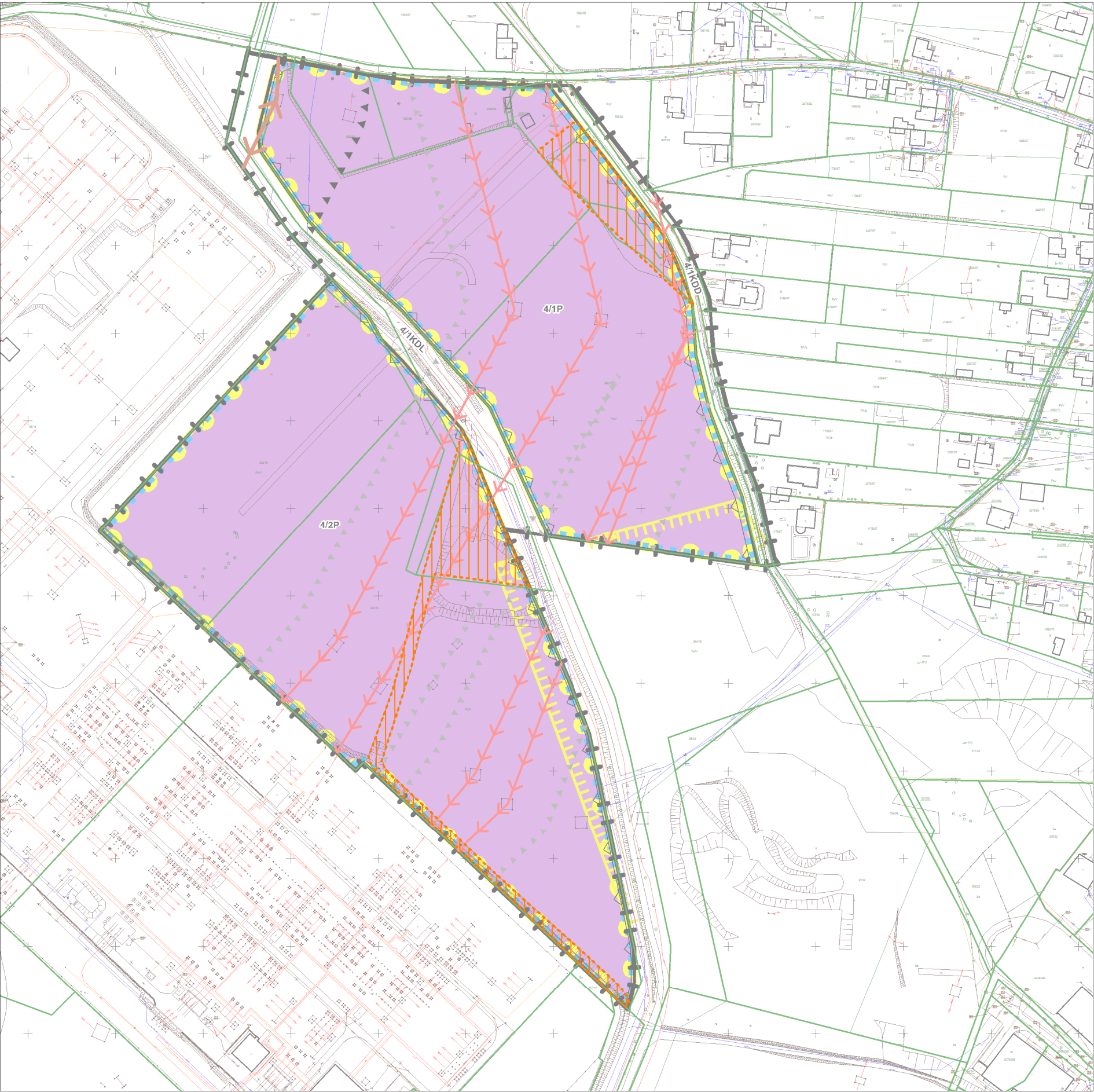
OBSZAR NR 2

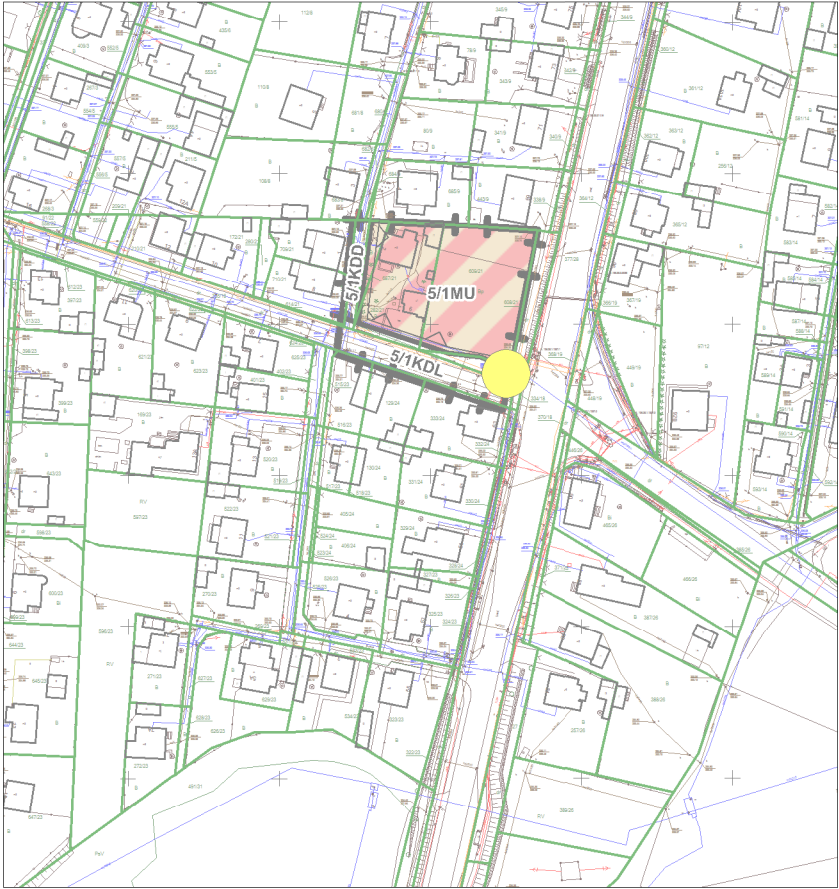
OBSZAR NR 3

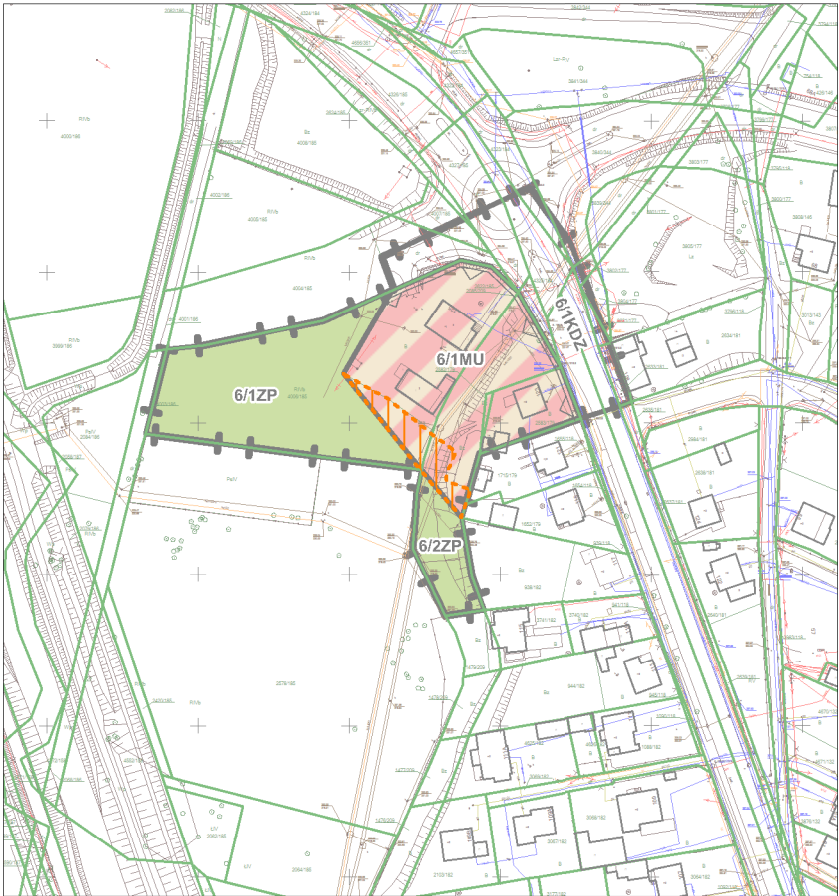
OBSZAR NR 4

OBSZAR NR 5

OBSZAR NR 6

Katowice, 15.12.2021 r.

OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisany, Wiesław Konieczny, pełniąc funkcję kierującego zespołem autorów *Prognozy oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części miasta Rybnika obejmującej sześć obszarów w rejonie ulic Rudzkiej, Bronisława Czecha, Bratków, Majątkowej i Lipowej (MPZP 54-28)*, oświadczam, iż spełniam wymagania art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 247, z późn. zm.). Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Wiesław Konieczny

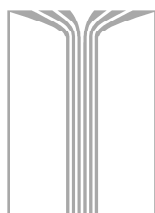

OPRACOWANIE WYKONANE

przez Zespół Biura Rozwoju Regionu Sp. z o.o.

mgr Wiesław Konieczny

mgr Wojciech Tomczyk

BIURO ROZWOJU REGIONU SP. Z O.O.
ULICA Śródkowa 5, 40-584 KATOWICE

tel/fax: 032.2052393
e-mail: brr@brr.com.pl